

V 2362

12362

12362

3/10

PROFESORULUI
I. NANU (MUSCEL)

IN 52620

440004099

Biblioteca UMFST

051/41

PROFESORULUI
I. N A N U (M U S C E L)

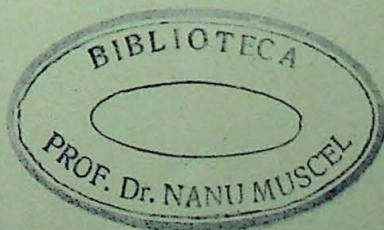
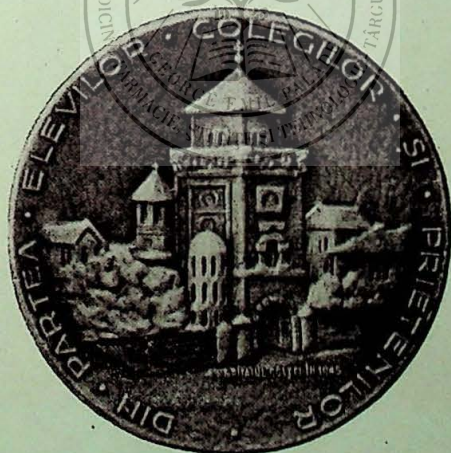

h643

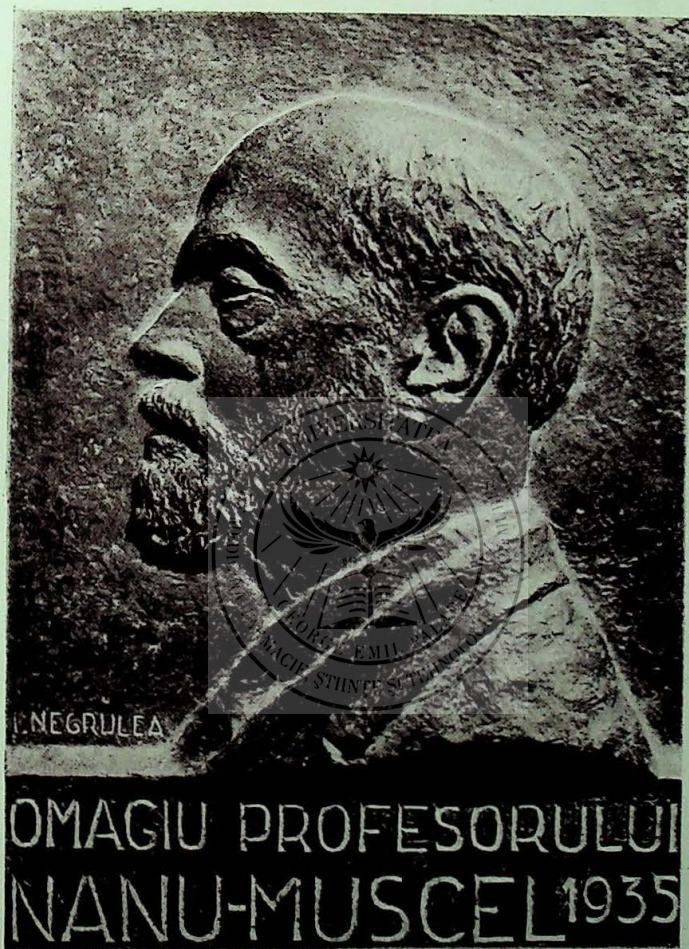
27 MAY 2004

INST. MED. FARM. TARGU MURES
CIRCUITUL DE BIBLIOTECI
DR. GEORGE EMIL PALADE
7155
Lot. nr. 52.620/

OMAGIU PROFESORULUI
NANU-MUSCEL 1935

30, Rue La Boétie

17 Avril 1936

Mon cher Nana

Le docteur Lagneau m'a
fait remettre par M. Staia
un exemplaire de la
Médaille qu'on vous a
offerte à l'occasion de
votre retraite.

J'ai été vivement
touché par la pensée de
vos élèves et je vous prie de
les remercier pour moi.

En dépit des longues
années écoulées, j'ai
retrouvé sur ce profil
ce traits du jeune externe
de l'hôpital Necker. J'ai
constaté en particulier qu'il
avait toujours son grand front.

Que de souvenirs évoque en
moi cette image ! Et que
d'événements depuis les
années 1890-1892 !

En la regardant, je me
filonge dans un abîme
de réflexions. Beaucoup
sont mélancoliques. Mais
quelques-unes sont très
bonnes. Comme le souvenir
de notre collaboration.

A mon âge je voudrais
bien me soumettre à la
règle du silence. Malheureusement
on m'oblige souvent à la
rompre. Mais j'y désobéis
bien malgré moi.

Je vous envoie tous mes
vœux pour votre santé
et celle des vôtres. Et je

*Vous salue, mon cher
Nanu, d'agréer mon
plus cordial souvenir:*

Marfan

*) Profesorul Marfan, una din ilustrațiunile Medicinii contemporane, a fost ultimul și cel mai tânăr maestru al profesorului Nanu (Muscel).

Dupe întoarcerea în țară a profesorului Nanu, marele maestru parisian n'a încetat de a acorda sfaturile, luminele și afectuoasa sa atențiune, tuturor studenților și medicilor români cari au avut fericirea a se instrui și cultiva în școala sa.

El a fost și este și astăzi unul din cei mai sinceri și mari filoromâni.

21 Avril 1936

Mon cher Collègue et ami,

En revenant à Paris après quelques jours de repos pendant les vacances de Pâques, j'ai trouvé votre médaille.

Je suis heureux d'avoir ce souvenir qui me permettra de retrouver constamment sous mon regard l'excellent ami que vous êtes pour moi.

J'espère toujours avoir le plaisir de vous revoir un jour, à Paris ou à Bucarest, et je vous prie de croire, mon cher collègue et ami, à mes meilleurs et bien cordiaux sentiments.

Prof. *Émile Sergent*

Membre de l'Académie de Médecine de Paris

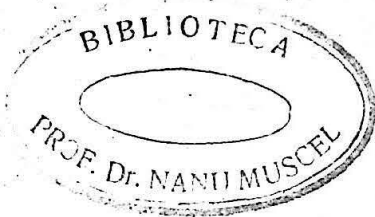

In ziua de 23 Februarie 1936 a avut loc, în amfiteatrul Mare al Spitalului Colțea, sărbătorirea D-lui Profesor I. Nanu-Muscel, cu ocazia retragerii sale din învățământ.

Colegii, Amicii și elevii din toată țara au adus cu această ocazie omagiul lor de recunoștință și admirațiune Maestrului și îndrumătorului neobosit al atâtor generații de medici, oferindu-i în acelaș timp o medalie comemorativă.

La această manifestățiune s'au pronunțat cuvântările pe cari le redăm aci :

*Scrisoarea D-lui Profesor C. Angelescu Ministru
Instrucțiunii publice.*

Iubite Domnule Nanu,

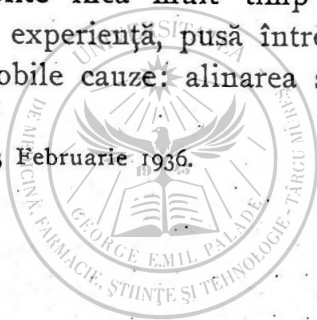
Fiind bolnav, regret din suflet, că nu pot lua parte la manifestația de dragoste și de admirațiune, pe care colegii și elevii ți-o fac astăzi, cu ocazia retragerii D-tale din fruntea clinicii, căreia i-ai dat atât de mare strălucire.

Ministrul Instrucțiunii nu poate decât să regrete profund decizia pe care ai luat-o, de a părăsi învățământul privându-l astfel, de unul din cei mai de seamă clinicieni, pe care i-a avut știința și școala medicală românească.

Toți cei cari au avut fericirea să te asculte și să urmeze clinicile, pe cari le-ai profesat un lung șir de ani la spitalul Colțea, cu atâta competență și cu marele bun simț al clinicianului de rasă, vor conserva, sunt convins, o amintire neștearsă, nu numai de savantul modest, dar și de omul de inimă, a cărui bunătate era un balsam pentru toți cei suferinzi.

Ministrul Culturii Naționale ține, deci, să-ți exprime, cu această ocazie întreaga sa admirație și toată recunoștința sa, pentru devotamentul și marile servicii aduse învățământului și culturii românești; iar colegul D-tale de Universitate, asociindu-se manifestațiunii de dragoste, pe care toți cei ce te-au cunoscut, ți-o arată astăzi, îți dorește încă mulți ani de viață, ca, prin consiliile D-tale, să poți călăuzi pe cei tineri în drumul spinos al Clinicii Medicale românești și să faci să profite încă mult timp bolnavii de marea D-tale experiență, pusă întreagă în serviciul celei mai nobile cauze: alinarea suferințelor.

23 Februarie 1936.

*Cuvântarea D-lui Prof. N. Gheorghiu Rectorul
Universității din București.*

Doamnelor și Domnilor,
Doamnăle Profesor,

Te rog să-mi dai voie să spun câteva cuvinte în tripla mea calitate pe care o am vis-a-vis de D-ta. Ca elev, sunt elevul D-tale. Mi-aduc aminte sunt câteva decenii de când am plecat pentru studii la Paris făcându-mi cinstea să mă iei cu D-ta.

Sosit la Paris cu D-l Nanu extern al Spitalelor din Paris; unde puteam să încep stagiul meu spitalicesc mai bine decât la spitalul Necker în serviciul Profesorului Michel Petter al cărui extern erai?

Ți-am devenit elev, într'adevăr externul Ion Nanu se bucura de o considerație specială atât din partea Profesorului, cât și din partea șefului de clinică Marfan și a internului Appert.

Noi stagiarii eram în admirațiunea D-tale când examinați bolnavul și când te rugam să ni-l prezinți și nouă, să ne faci o clinică asupra lui,

lucru pe care-l făceai cu foarte multă bunăvoință

Nu mă prinde mirarea că astăzi, când în a doua mea calitate de coleg și rector al Universității să te văd considerat ca cel mai mare clinician al nostru, demn urmaș al Profesorului Marcovici, al Profesorului Stoicescu, pe care poate i-ai întrecut.

Ești un clinician născut iar nu făcut, și atât Facultatea de medicină, cât și Universitatea nu poate decât să regrete plecarea D-tale dintre noi.

Calitatea a treia a mea, este mult mai plăcută să-ți o aduc aminte, este vorba de prietenia noastră de totdeauna, căci am băut apă împreună din Râul Târgului și dela fântâna Crasan.

Când Nică Nauu venea în vacanța cea mare la Câmpu-Lung, fiind elev în liceu, noi elevii din clasele primare, ne bucuram și eram mândri când îl vedeam sosind în orașul natal.

Bun și blând, cu surâsul pe buze totdeauna, binevoitor, ne protejai și ne dădeai consilii bune, erai pentru noi un bun sfătuitor și un mare protector.

Nică dragă, termin aceste cuvinte spunându-ți să fi sănătos și să trăiești, pentru plăcerea de a te vedea printre noi, pentru fericirea familiei și mulțumirea noastră.

*Cuvântarea D-lui Profesor I. Bălăcescu, Efor al
Spitalelor Civile și Decan al Facultății de Medicină
din București.*

Doamnelor și Domnilor,

Chemati de foștii elevi, de amicii și colegii
Profesorului Nanu-Muscel pentru a-l sărbători
cu ocaziunea trecerei D-sale în cadrul Profe-
sorilor Onorari, găsesc această ocaziune fericită
pentru a-i exprima în numele Facultății noastre,
ca și în numele Eforiei Spitalelor Civile, oma-
giul de recunoștință a acestor două instituțiuni,
pentru modul în care a știut să se achite timp
de 36 ani de greua sarcină de Medic primar și
de Profesor de clinică medicală.

Ca Medic Primar, numit prin concurs la 1899,
a servit ca model tinerilor medici ai Eforiei.

Ca Profesor, timp de 36 de ani a ilustrat ca-
tedra atât prin lucrările sale științifice, cât și prin
metoda sa didactică, specifică spiritului francez,
unde 'și-a făcut educațiunea Profesorul Nanu-
Muscel la marile somități medicale ale școalei

din Paris. Zic specifică spiritului francez, pentru că în clinica Profesorului Nanu-Muscel a dominat întotdeauna, metoda admirabilă a învățământului practic la patul bolnavului.

El a insistat întotdeauna, prin demonstrațiuni practice că medicina nu se poate arăta decât numai la patul bolnavului, în adevăr el petrecea ceasuri întregi în saloanele bolnavilor urmat de studenți pe care-i învăța să se familiarizeze cât mai mult cu metodele de examinare, ceea ce a făcut să atragă în jurul său un mare număr de elevi, creând o școală admirabilă de clinicieni, care-i fac astăzi o deosebită cinste, atât prin cunoștințele ce au căpătat dela maestrul lor cât și prin lucrările produse de ei în câmpul studiilor medicale.

D-lor, Prof. Nanu, în tot timpul cât a funcționat ca profesor titular a depus o muncă fără preget, de fie care moment, contribuind în largă măsură la înălțarea prestigiului Facultății noastre atât în țară cât și în străinătate.

El trebuie să fie dat ca exemplu de urmat tineretului nostru medical.

Astăzi când a trecut în corpul Profesorilor Onorari ai Facultății îl rog pe colegul nostru iubit, și ilustru clinician, să știe că atât Facultatea cât și Eforia S. C. îi ține la dispoziție larg deschise, laboratorii, săli de bolnavi și am-

fiteatre, pentru a'și continua opera sa de Profesor și Șef de școală.

D-lor terminând rog pe bunul D-zeu să-i dea sănătate încă mulți ani pentru a se putea bucura de roadele pe care le dă, semânța răspândită de el cu atâta prodigiositate în jurul său, precum și pentru a continua să fie încă mulți ani, binefăcătorul omenirii suferinde.

*Cuvântarea D-lui Profesor D. Danielopolu Secretar
General al Academiei de Medicină din România.*

Domnule Decan,
Doamnelor,
Domnilor,

Sărbătorim astăzi pe una dintre cele mai mari glorii ale medicinei românești, pe unul din conducătorii învățământului medical, care a învățat și a îndrumat zeci de generații de medici.

Învățământul clinic al profesorului *Nanu* începe mult înainte de a fi fost numit Profesor. El a fost unul dintre acei numeroși medici cari au făcut și fac și astăzi o excelentă școală, deși neoficială. Este poate cea mai frumoasă din cariera sa, aceia când fără să facă parte din învățământ, numai ca medic primar la Filantropia, ținea lecțiunile sale la patul bolnavului în fața unor elevi benevoli. Și lecțiunile sale erau făcute cu atât mai mult entuziasm cu cât știa că cei cari îl ascultau n'aveau nici o obligațiune să-i frecventeze serviciul.

Când profesorul *Nanu* a venit în țară, clinica medicală se reducea la examenul simplu al bolnavului prin metodele obicinuite. Nu exista pe atunci nici radiologie, nici metode grafice și numai foarte puține metode de laborator.

Dar repede în țara noastră, mai repede chiar decât în unele țări străine, metodele de diagnostic de laborator, și metodele experimentale au invadat clinica. Și Profesorul *Nanu* a fost unul dintre acei care nu s'a închis în cadrul clinicii vechi, care a căutat să desvolte în clinica sa acel exemplu de organizațiune ce vedem astăzi, care a întrebuințat în clinică toate metodele de diagnostic și de tratament moderne.

Dar de altă parte, din întrebuințarea acestor metode, el nu face decât să completeze examenul dela patul bolnavului. El a rezistat și în practica sa medicală și în învățământul său acelei tendințe nefaste de a înlocui examenul clinic prin metodele de laborator.

Primul diagnostic la patul bolnavului, completarea sau rectificarea lui prin celelalte metode, aceasta este caracteristica clinicii românești la stabilirea căreia a contribuit așa de mult Profesorul *Nanu*, singura concepțiune care permite practicianului să profeseze și să vindece, chiar când metodele de laborator îi lipsesc, singura care permite omului de știință să-și urmeze în

cercetarea științifică linia de conduită cea mai făuritoare.

Profesorul *Nanu* mai are încă un mare merit în știința românească. El este unul dintre acei care imediat după război au înființat Societatea Medicală a Spitalelor din București, Societate care a dat roadele cele mai bune și ale cărei comunicări așa de interesante sunt astăzi citate în lumea întreagă.

Activitatea Profesorului *Nanu* cuprinde trei faze, aceia de medic primar, aceia de profesor de clinică și aceia de membru al Academiei de Medicină. Activitatea sa a fost și va fi totdeauna aceeași. Ca medic primar a fost tot așa de util în învățământ, cum a fost ca profesor și ca membru al Academiei va avea ocaziunea să aibă aceeași activitate. Căci profesorul *Nanu* care cu greu se poate despărți de spital, mi-a făcut onoarea să-mi promită că va frecventa clinica mea. Vom avea astfel ocaziunea să-l vedem și de aci înainte, cu perspicacitatea sa clinică, discutând la patul bolnavului și ne va învăța și de aci înainte cum ne-a învățat și până acum.

Și vom avea ocaziunea la Academie să-l întâlnim tot așa de des ca și până acum și să ne bucurăm totdeauna de vastele sale cunoștințe.

Astfel am considerat noi, elevii săi direcți sau indirecti, pe Profesorul *Nanu*, — și regret că nu

am elocința suficientă pentru a fi putut să-i arăt destul de bine în aceste câteva cuvinte profunda mea admirație. Il rog să creadă însă că tot ce am spus nu reprezintă decât o infimă parte din ceea ce gândesc, că toate cuvintele ce am exprimat sunt departe de a măsura imensitatea dragostei, nu îndrăznesc a spune colegială, dar filială, ce-i voi păstra întotdeauna.

*Cuvântarea D-lui Profesor C. Bacalogh, Director
al Institutului Clinico-Medical B.*

Profesorul Nanu-Muscel retrăgându-se din învățământ, în apogeul carierei sale medicale, având acelaș foc sacru pentru știință a găsit cu cale totuși să își reguleze drepturile la pensie.

Ca Profesor onorar acest Nestor al clinicei medicale va fi de sigur, și i-o urăm din toată inima folositor încă mulți ani Facultăței de Medicină și Serviciului Clinic din Spitalul Colțea care se va inspira și mai departe de exemplul și marea lui experiență clinică.

Ion Nanu-Muscel și-a făcut studiile ca și predecesorii săi la această clinică medicală a Spitalului Colțea la Facultatea de Medicină din Paris unde s'a înscris în anul 1885.

În 1888 obține prin concurs titlul de extern al spitalelor și își face stagiul de trei ani în serviciile lui Verneuil, Landouzy și Peter.

De sigur, personalitatea lui Nanu-Muscel s'a dezvoltat mai cu seamă pe lângă Landouzy și Peter, de oare ce era atras de problemele așa de interesante ale medicinei interne. Acești doi mari clinicieni, care au făcut epocă în istoria medicinei franceze i-au imprimat viziunea clară a bolnavului

concepțiunile largi și luminoase de patologie generală și de sigur dela Peter a luat acel spirit de minuțioasă critică, aplicată și celorlalți și pentru sine și care au imprimat vieții întregi un caracter de probitate și conștiințiozitate.

În serviciul Profesorului Verneuil a avut ca Intern pe Toma Ionescu și de sigur că în mediul spitalicesc s'a încheșat între dâșii o trainică amicitie care a durat până la moartea marelui nostru chirug, Fost Decan al Facultăței de Medicină din București.

Dacă aruncăm o privire în trecutul activității noastre științifice, fie care din noi ne aducem cu emoțiune aminte despre primele noastre publicațiuni. A vedea numele în cuprinsul unei reviste sau la o dare de seamă dela o societate savantă, constituia o adevărată sărbătoare. Iar când din aprecierea favorabilă a unui șef se naștea o colaborare cu elevul său, acesta constituia pentru ori cine un titlu de mândrie.

Nanu-Muscel publică astfel cu șeful de clinică al lui Peter, cu acela ce era să devină mai târziu celebrul Profesor Marfan, două lucrări importante: «recherches bactériologiques sur les cadavres de nouveaux-nés et d'enfants de premier age (1892). și «les associations microbiennes dans le choléra (în Bulletin de l'Acad. de Méd. Sept. 1892).

Același subiect amplificat îi servește ca punct

de plecare tezei sale «Notes sur le choléra de 1892 observées à l'hôpital Necker».

Eram student în primii ani, la Paris, când Nanu-Muscel și-a susținut teza sub Președenția lui Peter. Mi-aduc aminte că am asistat cu românească mândrie la susținerea acestei teze remarcabile, cu observațiuni culese pe când fusese însărcinat cu conducerea pavilionului de cholerici alipit clinicei dela Necker.

În aceeași ședință și-a susținut teza și regretatul Doctor Staicovici amicul său devotat care a devenit în urmă cumnatu Profesorului Nanu-Muscel.

Intors la București, să nu credeți că drumul carierei sale a fost semănat numai cu flori. Ca mulți dintre cei mai distinși a suferit la început multe lovituri, poate tocmai fiindcă avea merite mai mari și calități mai evidente. Se mulțumește atunci să se retragă în orașul său natal Câmpu Lungul, unde își creiază un renume de practician luminat și devotat bolnavilor săi.

În fine se ivește un loc de Medic Primar la București, la spitalul Filantropia prin retragerea D-rului Florea Teodorescu. Trece concursul cu mare succes în 1899 și de atunci diriguește acest serviciu ca Medic Primar până la 1906. În urma decesului Profesorului Nicolae Kalinderu, clinica III-a medicală din Spitalul Brâncovenesc rămâne vacantă și se strămută la Filantropia. Consiliul

profesoral designă ca succesor al acestei clinici pe Nanu-Muscel care câştigase o mare notorietate atât în cercurile medicale cât şi în lumea pacienţilor recunoscători.

În fine când după războiu, în 1919 se retrage Profesorul Stoicescu, Nanu-Muscel ia conducerea primei clinici medicale din Spitalul Colţea.

Nu pot insista mult asupra meritelor şi calităţilor Profesorului Nanu-Muscel pentru a nu umbri pe de o parte modestia lui în de obşte cunoscută, pe de altă parte o activitate ştiinţifică şi profesională care să sperăm şi o dorim din tot sufletul se va prelungi mulţi ani mai departe.

Totuşi trebuie să relevăm că el a personificat în învăţământul clinic al Facultăţii de Medicină din Bucureşti, punctualitatea, simţul datoriei, examenul amănunţit al bolnavului până la cele mai mici detalii şi imensa dragoste şi compătimire pentru omul care suferă. A realizat în cursul vieţii sale dictonul latin: Homo sum, humani nihil a me alienum puto».

În volumul de clinici medicale publicat anul trecut împreună cu harnicii lui elevi a rezumat o bună parte din învăţământul său clar şi luminos.

Şi singura noastră dorinţă este ca D-Voastră iubiţi elevi care ne veţi succeda să fiţi şi mai ştiutori de cât noi pentru ca să se ridice cât mai sus faima şi prestigiul ştiinţei medicale româneşti.

*D-l Profesor Titu Vasiliu în numele Facultății
de medicină din Cluj pronunță următoarea cuvântare :*

Iubite Domnule Profesor Nanu,

Este o mare bucurie și onoare pentru mine de a putea astăzi să exprim omagiile și sentimentele de iubire și admirație, nu numai ale mele, vechiu elev și asistent al D-voastră, dar și pe acele ale colegilor mei dela Facultatea de Medicină din Cluj, cari neputând lua parte mi-au dat mie această plăcută misiune, de a-i reprezenta. Școala medicală Clujană, numărând numai 16 ani, este o expansiune a Facultății din București, a cărui «Senior» venerabil sunteți astăzi, în plină vigoare a facultăților, în acelaș timp «Honorar» tânăr, umăr la umăr cu toți colegii mai tineri, până eri foști elevi în aceste clinici și laboratorii, sau în băncile pe cari ne găsim astăzi, pentru a însemna pe răbojul vieții o cotitură de drum.

În atmosfera acestei sărbători senine de dragoste, se simte plutind un duh curat și înălțător, care te pătrunde și te întărește, făcându-te mai optimist:

este conștiința luminoasă a datoriei îndeplinite, cu care încheiați o muncă apostolică a unui profesor, a unui medic și a unui Om. Trei nezuințe cari se sbat în acelaș piept, așa de armonios, pentruca nici un moment una să nu strice celelalte!

De 30 de ani, eri încă, ca și atunci când ăți luat catedra sau mai bine zis serviciul spitalicesc, a-ți pus aceeași râvnă neobosită, de fiecare zi, cu pasiune în slujba medicinei, învățând cu dragoste pe cei din jurul vostru, meșteșugul de a cunoaște și vindeca boala, introducând metodele nouă, învățate la Paris, la maștri mari ai acelei epoce, pentru a ridica nivelul la care se găsea atunci clinica românească. În acel serviciu modest al Filantropiei am învățat multe generații greutatele medicinei dar și bucuriile ei, învățând că pentru a fi medic trebuie să muncești mult, toată viața, așa cum munceai și munciseți D-tră, zi și noapte în clinici și laboratoare. Duși departe, în alt mediu, de câte ori ne-am adus aminte de timpul cel mai frumos petrecut în jurul D-voastre, dându-ne seamă ce comoare au fost învățămintele date și cât datorăm din ceeace aveam bun acestei formațiuni și cât lipseau aceloră ce nu avusese norocul să le aibă. Ce atmosferă caldă și spirituală erau vizitele Profesorului Nanu totdeauna. Înțelegeam cu toții că ele fac plăcerea cea mai mare a lui, de care nu vă lipseați nici sărbătorile cele

mai importante, înconjurat cu acelaș drag de personalul obligat cât și de cel benevol: nici odată obosit, nici odată supărat peste măsură și nici o inadvertență nu vă făcea să depășiți limita demnității profesionale. Incurajând pe cei ce lucrau, puțină atenție celor mai leșători, stimulând energia tuturor, toți având încredere în dreptatea în care era judecat și de recompensa ce o va găsi făcând bine, Profesorul Nanu nefăcând părtiniri.

Ceeace noi am învățat de la D-voastră, în primul rând este iubirea de carieră, cât și iubirea și respectul bolnavului: bolnavul trebuind să fie considerat nu ca un obiect de studiu, ci ca un om care suferă, și prin suferință, are dreptul la cruțare și îngăduință, iertându-i-se multe greșeli. Bolnavul nu trebuie obosit în timpul instrucției și al studiului, decât cu grijă mare, și atât cât instrucția nu-i strică lui, ci din contră poate aduce lămuriri utile vindecării lui. Bolnavul nu trebuie să servească de experiență, cu riscul înrăutățirii stării lui, și medicul nu trebuie să pue interesul, fie el științific, deasupra binelui bolnavului. «Primo non nocere». Mi-au rămas întipărite aceste cuvinte, spuse cu o străfulgerare de supărare în ochi, contra celor ce înfrângeau câteodată aceste dispoziții. Medicul să fie în serviciul bolnavului, și nu altfel. Cu aceeași scrupulozitate ne-ați deprins în cercetările științifice: cercetarea

să fie sinceră, meticuloasă și critică, iar publicațiile să fie făcute când cercetările sunt gata și dove-ditoare nu dubioase; mai bine mai puțin și bun decât mult și discutabil, sau numai pentru a se umplea pagini multe și a semna numele. Acelaș îndemn la muncă serioasă și la scrupulozitate ca și în practicarea medicinei.

Ce exemplu frumos de modestie și simplitate, ne dă întreaga D-voastră activitate medicală de 50 de ani.

Domnule Profesor, mi-ar părea bine ca și generațiile cari vin să aibă imprimat în sufletul lor, transmise de generațiile noastre, cari v'au înconjurat deaproape, comandamentele admirabile, a căror servitor și apostol ați fost și sunteți D-voastră, împrăștiindu-le cu risipa sănătății și inimei D-voastră, cu atâta generozitate.

Să trăiți mulți ani, pentru a vedea prin o mică perspectivă roadele muncii voastre în devenire.

*Domnul General Dr. Vicol vorbește în numele
Societății de Hidrologie și Climatologie Medicală.*

Iubite amice și stimate D-le profesor

Marele amfiteatru al bătrânei Colțea e supra-încărcat de o lume care nu mai are loc. Tineri învățăcei ai D-tale și colegi universitari de profesorat ai D-tale au venit nu să serbeze eșirea la pensie dar să-ți exprime durerea ce o au că au sosit aceste momente grele în viața unui om, sclav de altfel al muncii și apostolatului. Dă însă voce și unui bătrân prieten din epoca băncilor de Facultate să vină și, strângându-ți cu toată dragostea mânele, să-ți spună cuvântul său.

Iubite prietine. Sunt singurul îndrituit să amintesc vremurile când împreună am lucrat pentru ușurarea suferințelor fizice ale eroilor din războiul de Intregirea al Neamului, în spitalele unde ei căutau sănătate pentru a sbura din nou la datorie pe câmpul de luptă. Câți dintre noi nu s'au pierdut în această luptă contra morții! În numele celor 400 colegi care și-au

sacrificat viața pentru a scăpa pe a luptătorilor — pe care încă îi mai reprezintă pentru scurtă vreme pe pământ, îți mulțămesc de munca și apostolatul pe care l'ai pus alătura cu ei.

Dar mai am a-ți adresa o urare din partea unei societăți al cărei fundatar ești, împreună cu un număr de entuziaști, și al cărei vicepreședinte ai continuat a fi în Comitetul general încă dela început, anume Societatea de hidrologie și climatologie medicale. Nu ai ezitat nici o dată a veni alătura de noi oricând aveam nevoie de o reconfortare, de un sprijin moral și colegial. Societatea, prin mine președintele ei, te rugăm mult să primești calitatea de președinte al ei de onoare, primul în asemenea onoare pentru ea.

Domnule președinte de onoare. Te rog din suflet, în numele Societății, a primi urările cele mai călduroase de viață încă lungă și bună. Rostul D-tale nu s'a închis prin eșirea la pensie: nu numai că ai dreptut să te bucuri de ceea ce ai semănat, dar ai încă ani de conducere sufletească care este cea mai folositoare pe câmpul educației și colegialității medicale. Să trăești.

*Cuvântarea D-lui medic General Dr. Raianu
Inspector General al Serv. Sanitar al Armatei.*

Ilustre Domnule Profesor,
Domnule Rector,
Domnule Decan,
Domnilor Profesori,
Iubiți Colegi și Camarazi.

Cea mai frumoasă răsplată și cea mai mare mulțumire sufletească pentru un om de bine este atunci când semenii săi îi recunosc meritele și îl cinstesc cu prisosință.

Dar cel mai înălțător omagiu pentru omul de știință, pentru profesor și cea mai mare recunoștință este atunci, când foștii săi elevi astăzi colegi și unii din ei profesori se adună ca să cinstească și să prea mărească pe profesorul lor și opera sa, școala sa.

Corpul Sanitar Militar aduce prin mine, salutul călduros și respectos ilustrului Profesor, care timp de 30 de ani, a contribuit, într-o largă măsură, la educația medicală și profesională a ofițerilor sanitari.

Cu toții ne amintim de frumoasele cursuri clinice la paturile bolnavilor și serioasele Dvs. sfaturi prietenești de ordin deontologic.

Încă înainte de a fi numit profesor, adică între 1899—1906, studenții mediciști între cari mă găseam și eu, urmau cu plăcere și folos neuitatele Dvs. cursuri clinice benevole dela Filantropia.

Modul delicat și atent de a examina bolnavii în scopul de a ne învăța în arta medicală și relațiile distinse și prevenitoare față cu confrății Dvs., mai mici, vor rămâne pildă de urmat pe viitor.

Spiritul Dvs. științific și obiectiv, reactivat în condițiuni excelente în mediul unor profesori de talia lui Peter, Potain, Landouzy, Marfan, s'a evidențiat strălucit pe catedra Facultății de Medicină dela noi din București, atrăgând în juru-i o pleiadă de studenți și medici, din cei mai calificați.

O serie numeroasă de studenți și medici militari au onoarea a se prenumăra printre elevii Dvs.

Cu plăcere anunț că primul student, care a lucrat teza în clinica marelui Profesor Nanu Muscel, a fost un student militar, actualmente Medicul Colonel Oțulescu, Medicul Șef al Diviziei 8-a Cernăuți, care a studiat — Triunghiul lui Groco — (în pleurezia exudativă).

În timpul războiului de întregirea neamului,

profesorul nostru iubit, cu toate că putea rămâne în București și-a părăsit locuința și s'a transportat la Iași, unde, în calitate de medic mobilizat, a dat un mare concurs la luarea măsurilor profilactice și curative în nimicitoarea epidemie de tifus exantematic.

Eu, ca fost elev al Dvs., încă din timpul premergător profesoratului Dvs. oficial și în calitatea mea de reprezentant al Serviciului Sanitar al Armatei, în numele întregului corp ofițeresc sanitar al armatei și în numele Societății științifice a acestui corp compus în întregime astăzi din foștii D-voastră elevi, vă aduc prinosul de recunoștință și omagii ilustre D-le Profesor și vom continua să vedem în Dvs., pe maestrul și pe mentorul nostru, care dorim ca, încă mult timp să ne luminați calea cu marea Dvs. știință, vastă experiență, generosul și caldul Dvs. suflu umanitar.

Vă dorim și vă urăm din tot sufletul nostru sănătate.

*D-l Agregat Doctor V. Ciocâlțeu în numele
elevilor și colaboratorilor profesorului Nanu-Muscel,
din Clinica Medicală a Spitalului Colțea.*

Domnule Rector,
Domnule Decan,
Domnilor Profesori,
Doamnelor și Domnilor,

Colegii mei, asistenți, șefi de lucrări, conferențieri, și agregati ai clinicei a doua medicale fostă sub conducerea D-lui Prof. I. Nanu-Muscel și în prezent sub direcția D-lui Prof. C. Bacaloglu, îmi dau mie greaua sarcină de a fi purtătorul lor de cuvânt în această incintă, astăzi când fostul nostru șef es. tesărbătorit cu ocazia retragerii Domniei-Sale la onorariat.

Am primit această delegație tulburat, neîncrezător în mine și cu o strângere de inimă.

Situația mea nu este de loc ușoară.

D-l Prof. Nanu-Muscel a fost un șef, care ne-a făcut să simțim totdeauna în serviciu existența unei ierarhii. Deși perfect cordial D-sa a știut

să stabilească distanțe. Nu s'a coborât niciodată dela înălțimea dela care profesa, dar nici nu ne-a dat să înțelegem vre-odată, că distanța dela noi la D-sa ar fi de neparcurs. Față de noi D-sa a avut atitudinea filozofilor: nu s'a coborât dar ne-a dat nouă puțința de a ne înălța și a știut — fără a ne umili — să pună o surdină pe manifestările noastre, atunci când erau prea zgomo-toase. Ne-a mărit încrederea în noi înșine, însu-flându-ne iluzii, pe cari ne simțeam obligați să le preschimbăm în realități și ne-a lăsat liberi în cariera noastră să alegem drumuri dela capătul cărora să putem scruta zări și măsura perspective.

În această atmosferă, natural că noi nu ne-am fi putut permite să formulăm aprecieri sau să manifestăm sentimente fără a nu știrbi acel sistem de disciplină și acel simț de decență obligatoriu în toate ierarhiile.

Și totuși, în ciuda acestei ordine stabilite iată-mă astăzi obligat să formulez păreri și să manifestez sentimente. Iată-mă forțat ca în cadrul strict academic al acestei serbări să aduc elogii, să prezint omagii, să evoc amintiri și să comit indiscreții.

Poziția mea este pe puțin tot atât de grea, pe cât de delicată.

Onorat auditoriu,

Rolul pe care un profesor universitar îl joacă în viața publică este nespus de însemnat. El este un făuritor de destine. Atât viața studenților cât și cariera colaboratorilor apropiați, se desfășoară sub bagheta acelorași auspicii și aceleiași predestinări. Deviațiile dela destinul comun ale unuia sau altuia sunt datorite numai diferențelor de temperament.

Profesorul universitar în timpul unei lecții reprezintă de fapt un curent energetic, care se desface în tot atâtea componente câți ochi încordați, câte urechi atente, câte priviri concentrate, câte gânduri împerechiate.

Cu cât mai vaste cunoștințele profesorului, cu atât mai larg va fi câmpul deschis studentului; cu cât mai puternic va fi elanul cu care predă, cu atât mai omogenă va fi acea masă vie din amfiteatru care se lasă atât de ușor furată de magia cunoașterii; cu cât mai mare autoritatea lui, cu atât mai adânci vor fi ecourile pe cari le va trezi în sufletele entuziaștilor tineri, în care zac ascunse atâtea potențe și atât de variate posibilități viitoare.

Și pe de altă parte: cu cât mai pură va fi atmosfera morală pe care profesorul o răspândește în juru-i, cu atât mai fructuoasă va fi colaborarea

asistenților; cu cât mai înalt va fi nivelul la care se desfășoară această colaborare, cu atât mai valoroasă va fi opera întreprinsă, și cu cât mai puțin supus intemperiilor intrigei și șoaptei va fi climatul instituției, cu atât mai puternică va fi iradierea ideei în afara zidurilor.

M'am întrebat adesea: cărui miracol se datora acea veșnică, neîntreruptă și activă forfoteală de albine harnice, a doctorilor, studenților și studentelor, care ani de ani, generații după generații, alții și mereu alții, se perindau, se împleteau și se înlocuiau în saloanele clinicei medicale ale Spitalului Colțea?

Ce forță ascunsă ducea după sine în timpul vizitei acea lungă, variată și nesfârșită trenă pestriță de cometă, formată din atâția tineri și bătrâni dornici de instrucție?

Sub influența cărei magice baghete se strângeau cu toții pentru a se indentifica în acelaș destin intelectual și în aceeași conștiință profesională?

Deși am fost stagiar, extern, apoi intern și în timpul din urmă colaborator al d-lui Prof. Nanu-Muscel, nu am putut răspunde decât foarte târziu la această întrebare.

E drept că medicina este un amestec de știință și artă, dar dacă în tehnica chirurgicală se poate distinge precis unde încetează știința și unde începe arta chirurghului operator, în câmpul medi-

cinei interne această diferență nu mai este atâta de limpede.

Arta și știința medicului internist formează un ciudat amestec de nuanțe, de simțire și cugere, de instincte materialiste și porniri generoase, trecute toate și cântărite cu grijă în recea cumpănă a gândirii.

Un clinician, vorbesc de *adevăratul* clinician, nu poate fi *mare* în accepția înaltă a cuvântului, dacă nu simte în fața bolnavului tot sbuciumul artistului și dacă în judecarea simptomelor nu are discernământul logic al omului de știință.

Un clinician care nu-și iubește bolnavul pe care este chemat să-l îngrijească, în zadar îl percută și în zadar îl ascultă. Bolnavul nu poate și nici nu trebuie să constituie numai o simplă șaradă de deslegat, la a cărei soluție clinicianul renunță cu inima ușoară, dacă elementele ei se arată a fi mult prea complicate. În fața bolnavului clinicianul mare este animat de aceiași emoție puternică și de aceiași nelămurită neliniște de care este copleșit artistul în fața spectacolului mării, al munților și al cerului.

Aspectul mizer al bolnavului pe patul suferinței, speranțele care-i licăresc în văgăunile ochilor când doctorul se apropie, durerea fizică și depri-marea morală constituiesc un sfâșietor spectacol pe care clinicianul este chemat să-l contemple zi de zi.

Poate sta el rece și nepăsător în fața acestei tragedii umane, pe care forța implacabilă a naturii a scris-o parcă *într'adins* pentru el?

Poate privi el cu sufletul împietrit această sbatere între două veșnicii a unei ultime licăriri de viață?

Poate dormi el liniștit atunci când conștiința îi este măcinată de o îndoială, și când sufletul îi este torturat de o neputință?

Dacă *da*, atunci acel clinician nu are nici menirea și nici chemarea apostolică a profesiunii.

Nu odată ni s'a întâmplat, ca înainte de începerea vizitei, să fim chemați în cancelaria clinice, noi toți foștii colaboratori ai D-lui Prof. Nanu și să-l vedem scoțând din ghiozdan un volum proaspăt citit, ori din buzunarul hainei o hârtie pe care D-sa își notase seara în liniștea bibliotecii, ce anume cercetări trebuie să mai facem și în care anume direcții trebuie să mai lucrăm, pentru a fi folositori vre-unui bolnav, pe care-l examinase în ziua precedentă și a cărui imagine nu-l lăsase rece, ci îl urmărise până și în intimitatea căminului. Și nu odată ni s'a întâmplat să-l vedem *chinuit* de un diagnostic fără soluție și de aplicarea unui tratament fără efect.

Influența educativă a D-lui Prof. Nanu-Muscel asupra studenților, a fost datorită acelei înalte și ascuțite conștiințe profesionale, acelui simț

veșnic treaz al datoriei împlinite, acelei mile creștinești pentru bolnavi, acelei munci sărguitoare și acelei sete nepotolită de cunoaștere.

D-sa a fost un mare meșter făuritor de destine. Fostii elevi ai D-sale reprezintă o vastă familie clinică răspândită în tot cuprinsul țării.

Cât despre influența pe care D-l Prof. Nanu a exercitat-o asupra destinelor noastre, colaboratorii D-sale cei mai apropiați, ea s'a tradus în afară de exemplu veșnic viu al virtuților D-sale și prin posibilitatea pe care ne-a dat-o de a ne completa fiecare dintre noi instrucția în străinătate în specialitatea noastră. D-sa s'a dispensat astfel rând pe rând de serviciile noastre un an, doi, trei și chiar patru ani pentru unii dintre noi. Procedând astfel d-l Prof. Nanu ne-a lăsat liberi să alegem drumuri, dar întâmplarea sau o ascunsă voință a D-sale a făcut ca toate aceste drumuri să fie totuși convergente. Când perigrinările noastre s'au terminat, noi reprezentam cu toții laolaltă, fiecare în specialitatea lui, o unitate clinică pusă în serviciul bolnavului.

La venirea d-lui Prof. Nanu-Muscel în clinica medicală a spitalului Colțea, funcționa în această clinică un singur laborator, iar la retragerea D-sale la onorariat, D-sa a lăsat în urmă-i 7 laboratoare în stare de funcționare.

Este locul aici să relevăm un gest.

E drept că în fostul serviciu al d-lui Prof. Nanu-Muscel exista o erarhie și se stabiliseră distanțe, dar cu toată această erarhie D-sa avea pentru noi, colaboratorii D-sale, o călduroasă, afecție, care făcea ca să nu simțim răceala distanței.

Retrăgându-se la onorariat D-sa și-a manifestat această afecție recomandându-ne cu toată căldura, exagerându-ne chiar meritele, domnului Prof. C. Bacaloglu succesorul D-sale la catedră, la care am găsit aceeași largă înțelegere, aceeași umană și generoasă concepție clinică, aceeași atmosferă morală și aceeași acută preocupare de știință și progres.

Socotesc că nu greșesc și că sunt cu totul în asentimentul colegilor mei, dacă relev acest discret gest și această tacită înțelegere între fostul și actualul nostru șef, și dacă exprim în această împrejurare d-lui Prof. Bacaloglu aceleași omagii.

Doamnelor și Domnilor,

Vă cer iertare dacă la sfârșitul acestei cuvântări îmi iau libertatea de a mă adresa direct fostului meu director.

Sărbătoarea aceasta este nu numai expresia unui avânt, dar și cea a unei melancolii. Cu tristețe trebuie să constat că dacă remiterea unei

medalii traduce un elan, ea echivalează în acelaș timp și cu o separare.

De aceia din nou vă cer iertare, dacă în pragul acestei separări renunț la rigiditatea ținutei academice și dacă în mod familiar mă adresez direct și exclusiv fostului meu șef.

Domnule Profesor,

Cu adâncă emoție îmi aduc aminte de prima vizită pe care v'am făcut-o după retragerea Dv. la onorariat. M'ați primit bine dispus și vioi, dar în decursul discuției noastre mi-ați făcut o mărturisire — sau mi-ați transmis părerea altcuiva, — nu-mi aduc bine aminte, știu însă că mi-ați spus aproape textual că: «ceeace este dureros pentru un om care se retrage la pensie, nu este atât întreruperea bruscă a activității dela o zi la alta, cât sentimentul singurătății».

Vorbele Dv. au trezit un adânc ecou în sufletul meu, dar mi s'au părut cu atât mai ciudate, cu cât în realitate nu vă găsisem singur.

Erați într'o ilustră companie!

Vă întrețineți la venirea mea cu Maurice Maeterlinck, care vă povestea ceva din ultima lui carte pe care o aveți deschisă pe masă și cu Alexis Carel, care tocmai deschisese vorba despre «Om, acest mare necunoscut». În decursul

conversației noastre s'a coborât între noi și Marc Aureliu, care până atunci stătuse ascuns într'unul din rafturile bibliotecii și care ne-a spus numai câteva cuvinte, dar cu ce rost adânc!

Găsindu-vă în tovărășia atâtor înțelepți, m'am întrebat cum puteți vorbi Dv. de sentimentul singurătății?

Și mi-am zis, că nu acest sentiment v'a strecurat pentru o clipă în suflet acea umbră de melancolie.

Dv. ați fost toată viața și continuați a fi încă un om activ! Lipsa de activitate spitalicească vă neliniștea și cu tot glasul înțelepților nu vă putuserăți încă obișnui cu ideea că undeva departe de biblioteca Dv., într'o sală de spital există bolnavi pe care erați deprins a-i examina zilnic.

Noi, foștii Dv. colaboratori, înțelegem acest sentiment fiindcă știm câtă inimă ați depus în activitatea pe care ați desfășurat-o.

Și acum, Domnule profesor, în pragul separării permiteți-mi vă rog să recurg la ajutorul aceluiaș înțelept în tovărășia căruia v'am găsit la venirea mea.

Mi-a pomenit și mie cândva Maurice Maeterlinck despre «Înțelepciune și destin», «Sagesse et Destinée». Mi-aduc aminte că între altele mi-a spus, că vorba este dată omului nu atât ca să-și exprime gândurile, cât ca să-și denatureze simțirea.

Adevăratele raporturi dintre oameni, sunt cele

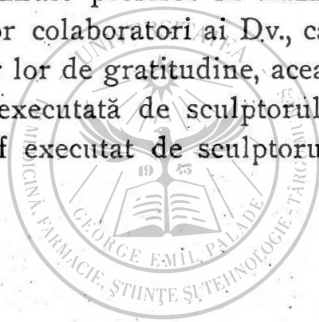
care se stabilesc în tăcere, și există tot atâtea feluri de tăceri câte feluri de raporturi. Există o tăcere ostilă, o tăcere a destinului placid, o tăcere a separărei, o tăcere a morții și o tăcere, a dragostei.

Colegii mei m'au însărcinat, domnule profesor să-i reprezint în această festivitate.

Vorbele nu-mi sunt deajuns pentru expresie.

Renunț la vorbe, recurg la gest și stabilesc o tăcere.

Vă ofer domnule profesor în numele admiratorilor și foștilor colaboratori ai Dv., ca o expresie a sentimentelor lor de grațitudine, această medalie comemorativă executată de sculptorul Barasky și acest basorelief executat de sculptorul Negrulea.

Domnul N. Dumitrescu rostește următoarea cuvântare în numele Soc. Tinerimea Română.

Onorată Adunare,

Splendida serbare organizată în cinstea distinsului și savantului profesor Dr. I. Nanu (Muscel) de către atâtea somități medicale și atâția intelectuali din toate ramurile de activitate, este cea mai strălucită răsplată bine meritată.

Căci, Nanu (Muscel) este nu numai o ilustrație medicală ci și o personalitate dotată cu un suflet ales și plin de sentimentele cele mai frumoase de umanitate, ceea ce a făcut să lase în urma lui o dungă luminoasă pentru suferinzi. Dar din acest punct de vedere a fost descris cu atâta artă de către antevorbitori, încât mie îmi rămâne o altă lature, aceea a unui vechi și iubit prieten cu care am copilărit și cutreerat munții și cu care am împărtășit neazurile și suferințele cerute, pentru el, de înființarea «Tinerimei Române,» al cărui membru fondator este, iar pentru mine, de

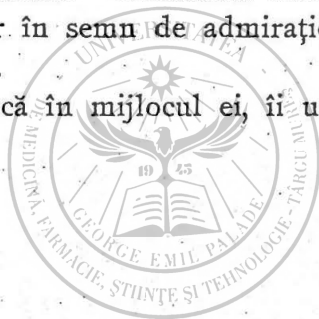
a o face ceea ce este astăzi și pe care o represint în mijlocul D-voastră.

Dr. Nanu-Muscel cu cuvântul și cu fapta a ajutat pe cât a putut această instituție de cultură națională:

Lui, deși profesiunea l-a absorbit cu totul, i-a fost scump patriotismul și nu a pregetat niciodată de a-și arăta tot interesul pentru orice mișcare serioasă naționalistă.

Pentru patriotismul lui, pentru serviciile aduse «Tinerimei Române» și pentru vechia noastră prietenie în numele «Tinerimei Române» ofer medalia de aur în semn de admirație și nemărginită dragoste.

Mulți ani încă în mijlocul ei, îi urez.

*D-l Docent Doctor M. Cănciulescu, Director al
Revistei Mișcarea Medicală a pronunțat următoarea
cuvântare :*

Domnule Profesor,

Azi când coborâți cu atâta demnitate de pe
catedra, pe care cu mândria «unanimității voturilor
exprimate» v'ați urcat acum 30 ani, s'au adunat,
ca să vă serbătorească, reprezentanți ai diferitelor
autorități în stat și corp, colegi, colaboratori și elevi.

Eu iau cuvântul în numele foștilor D-stră interni. ¹⁾

1) Dimitrie Ionescu, Mănescu Călărași (1899-1900).—Const.
Marinescu (1900).—Lache Georgescu (1901).—Ion Nicolicescu
(1902).—Gh. Ionescu (1903).—Const. Filipescu (1904).—Virgil
Apostolescu (1905).—Gh. Protopopescu (1906).—Solomon Marbe
(1907). — Moise Enescu (1908). — Haralamb Machelarie, Gh.
Eftimescu, Const. Pastia, (1908—1909). — Petre Niculescu
(1909—1910). — Ștefan Ciopală, Gh. Băiatu, (1910—1911). —
I. Nițescu 1911—1912. — Mihai Cănciulescu (1912—1913). —
V. N. Cristea (1913—1914). — Vasile Ursu și Ion Chirițescu
(1914—1915). — Victor Papilian și Calinic Burlănescu (1915—
1916). — Aurel Stroe (1916). — Petre Mitulescu (1918). —
Petre Tomescu (1918). — Th. Saragea (1919). — Nicolae
Stoichiță și E. Cociașu (1919—1920). — Vintilă Ciocâlteu și
Lambrou V. (1920). — Josefina Protopopescu-Pachie și Eliza

Ei au fost cei mai în măsură să vă cunoască sub *aspectul medicului de spital, Șef de serviciu*; pentru-că și-au împletit zi de zi viața lor spitalicească cu a D-tră, pe rând fie-care an cu an; *an întreg*, pentru-că teza nu-l ispitea pe niciunul să-l scurteze; ci, până să o treacă, să-l mai prelungească; acești veterani, *decani ai internilor*, de regulă *primii la clasificație*, așteptaseră 3 ani, până să le vină la alegere serviciul D-tră în anul al 4-lea.

În fiecare zi v'au întâmpinat în cancelaria Serviciului *la ora 9, precis*: intern și supraveghetoare; el trecând consemnul, la finele de an, celuilalt; dânsa, respectabila D-nă M. Anghelescu, a cărei amintire a rămas pentru ei strâns legată de serviciu, în mod permanent; — răspundeau

Stănescu (1920-21). — S. Iagnov și Petre Tomoșoiu (1921-22). — Florența Dumitriu și Aurel Brătescu (1921-22). — Ștefan Popescu și Constantin Enescu — Petre Brățilescu și Mircea Popovici-Lupa (1922-23). — Pantelimon Copăceanu și Cornelia Bălănescu — Ermil Constantinescu și Constantin Gheorghiu (1923-24). — Ecaterina Radacovici și Constanța Bucurescu — Radu Drăgescu și L. Caffé (1924-25). — Sergiu Stoicescu, Vasile Bibănescu — Ion Maxentian, C. Iordăchescu (1925-26). — Ianuarie Gomoiu, Dumitru Hăgiescu (1926-27). — Ovid Vasilco, Petre Georgescu (1927-28). — Ion Florian, Ion Claudian, Radu Evolveanu (1928-29). — Nicolae Rădulescu, Cornel Constantinescu, Grigore Popescu (1929-30). — George Dinischiotu, Vasile Cârstea, Const. Ionescu-Dorohoiu (1930-31). — Gh. Comșa, Matei Balș (1931-32). — Alfred Brüll, Leon Button (1932-33). — Veniamin Ruñcan, S. Chiser, Cecilia Harălambe (1933-34). — Maria Georgescu, Aurel Tomescu, Aurel Păunescu-Podeanu, Marie Zagora (1934-35).

astfel unei datorii de serviciu, dar și unei dorințe intime, niciodată exprimată, care pe ei îi măgulea, pe D-tră vă satisfăcea.

În săli, vă opreați la patul fiecărui *bolnav* «*interesant* sau *neinteresant*» dar *îndelung* la al *noilor intrați*; aci se desfășura *lecția clinică*, înconjurat de personal și de stagiați: *presentare* în câteva cuvinte a cazului, pe vremuri de către interni, dintre care cei mai zeloși așternuseră pe dosul tabletelor de intrare constatările lor clinice făcute în ajun; *cetire a foaiei de observație* de către extern, până la starea prezentă, de aci *complectare de către D-tră prin dictare*.

Dați în totdeauna o atenție deosebită semnelor stetoscopice; *semiologia* a constituit una din caracteristicile învățământului D-tră didactic; iar în perceperea fenomenelor semiotice ați acordat o *preferință deosebită mijloacelor imediate*; la D-tră degetele și urechea o luau înaintea plesimetrului și stetoscopului; foaia o întregeați cu datele de laborator clinic, cari soseau până la finele visitei și astfel procedați încât *diagnosticul se impunea de la sine*.

Era o altă caracteristică a metodei D-tră clinice, de a da *toată importanța diagnosticului pozitiv*, de a face să vorbească simptomele bolnavului de față, lăsând pe planul al II-lea diagnosticul diferențial al boalelor cu cari s'ar fi putut confunda; —

pentru-că *lecția la pat* ați pus-o întotdeauna înaintea lecției de la catedră și toată solitudinea D-tră se adresa bolnavului prezent.

Și, în tot timpul, stagiarii, în roată, treceau pe rând să pună urechea și luau note.

Mai târziu, pe măsura creșterii nevoiei învățământului unui număr mai mare de studenți, ați încredințat parțial aceasta sarcină asistenților.

Ivirea asistentului, multiplicat în mod nedefinit, cu *specializarea lui excesivă*, a redus ceva din prestigiul și prerogativele internului de după războiu; după cum instaurarea, nu de lungă durată, a rotației la 6 luni, le știrbise din stabilitate;— dar, în serviciul D-tră legătura cu internul de, dinainte de războiu fusese prea intimă, pentru-ca inaugurându-se o eră nouă, să rupeți cu trecutul și pentru-că *respectul tradiției, al tradiției clinice*, înrădăcinat adânc în sufletul D-tră, admitea evoluție, nu revoluție.

Salutara instituție a internatului scăpând din naufragiul inovațiilor pripite post-belice, și astfel lanțul nefiind întrerupt, au putut să observe internii D-tră că, până în războiu, v'ați *devotat exclusiv învățământului*, pe care l-ați conceput *de esență clinică* spre mai mare folos al corpului medical românesc, ai cărui membri trebuie să fie înainte de toate buni practicieni; — după războiu, ați acordat o *atenție crescândă și cercetărilor știin-*

țifice de ordin clinic și experimental, în măsura în care «ele nu prejudiciuiau bolnavului, pentru a cărui durere și viață, veritatea științifică nu trebuie să întunece dragostea noastră»; — iar, în timpul din urmă, v-ați mai văzut nevoit, D-le Profesor, să propovăduiți adesea «tineretului abătut o clipă de la patul suferindului, munca liniștită, munca fără preget, pentru progresul științei medicale românești».

Interni și elevi, au primit astfel, pe rând, în decursul anilor, *învățăturile profesorului adevărat, îndrumările cercetătorului admirabil dotat dar resemnat și sfaturile patriotului luminat*.

Stagiul terminat, și cu el sfârșindu-se și viața de *student bătrân*, cu 10 ani de ucenicie, calea fostului intern nu totdeauna a urcat, dar niciodată n'a scoborât; stabilit mai aproape sau mai departe, dar de fostul său șef a rămas legat prin legături altele de cât ale oportunității; în noul său centru de activitate, păstrând *cultul* pentru șeful său, a introdus și, *spiritul*, în care a fost format; ei au rămas *clinicieni* și chiar dacă vicisitudinile unei soarte, nu în totdeauna ingrate, i-a împins pe unii spre o carieră universitară, ei au raportat tot la omul bolnav fructul străduințelor lor de ordin științific.

A luat astfel *ființă o școală*; nu, o nouă școală, ci o *școală nouă*, fără patron, dar cu *șef spiritual*,

de care îl legau pe membrii ei lanțuri, nu de cordialitate trecătoare, ci de spiritualitatea pură, fără contingente de niciun fel.

Școala aceasta clinică românească vă recunoaște ca șef al ei, D-le Profesor; ea are un cadru mai întins ca al oricărei alte școale medicale românești; depășește cadrul strictelor specialități, cași zidurile unei instituțiuni; se întinde în toată țara: în ea intră învățați mari, cu școlile lor; și învățăcei mai mărunți, cu bisericuțele care pe unde fiecare și le-a ridicat; pe toți, foști ai D-tră elevi, îi leagă în cuget și în simțiri *devisa*: «respectul și iubirea bolnavului, respectul și iubirea adevărului și a probității științifice, dragoste de profesiune, muncă cinstită și cu entusiasm», așa cum cereați studenților în lecțiunea de deschidere, ținută în ziua de 30 Oct. 1906.

D-le Profesor, fiecare vorbitor aduce o pietricică de mozaic, pentru construirea portretului D-tră.

Cea adusă de mine, în numele foștilor D-tră interni, va servi la caracterizarea medicului de spital, șef de clinică medicală, ce ați fost timp de 30 ani.

Dar se pare că din program lipsește *representantul* unei categorii, pe a cărei cauză D-tră ați îmbrățișat-o cu nespusă căldură.

Este vorba de *stagiarul de spital*.

Intern în anul al zecelea, v'am fost stagiar în anul al II-lea de studii.

Ingăduiți să-l represint tot eu.

Nimeni ca D-tră n'a dat mai multă atenție și nu s'a aplecat cu mai mare interes asupra aluatului, care este stagiarul, și care va păstra până la coacere formele frământatului din timp.

Stagiarii n'au făcut niciodată «gol» în jurul D-tră; ei au făcut cercurile cele mai mari și mai strânse în jurul unui pat și al unui Șef de Serviciu; iar D-tră îi cunoșteți pe toți; pe mulți îi chemați pe nume, ca să «pună urechea», mai des pe cei cari luau note, însemnări cari se imprimau pentru totdeauna în memoria lor.

Aceste caețele, spre cari privesc cu înduioșare și interes, au reprezentat pentru unii începutul unei discipline: acea de a consemna în scris ceea ce trebuia reținut; fără «resumate», medicina nu ar fi putut și nici nu se poate învăța cu temei.

Cunosc încă medici, cari spun cu mândrie «am fost stagiarul Prof. Nanu».

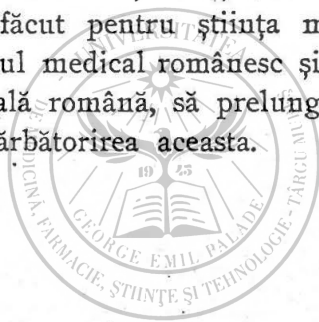
Mai lipsește cineva, și pentru prima oară din fața D-tră; *bolnavul*; asupra suferințelor căruia v'ați aplecat cu dragostea samariteanului și față de care, cu Landouzy, eminentul D-tră maestru, ați aplicat «*terapeutică evanghelică*».

Nu se cade ca în ceasul solemn de azi imaginea lui să nu vi se reamintească, ca un *simbol*.

La calitățile de fost intern și fost stagiar, îmi voi îngădui să mai adaog una, mai personală, cea de reprezentant al revistei «*Mișcarea Medicală Română*» în al cărui *Comitet de patronaj științific* ați bine-voit a lua parte.

În numele acestei reviste medicale românești, vă prezint omagii de adâncă admirație.

Și, pentru-că vorbele sboară, chiar când sunt scrise, și numai faptele rămân, iar aceste fapte, cand sunt lăudabile trebuesc consemnate pentru posteritate, într'un *număr omagial* vor căuta toți cari vă datorează recunoaștere și recunoștință pentru tot ce ați făcut pentru știința medicală, pentru învățământul medical românesc și pentru profesiunea medicală română, să prelungească și să desăvârșască sărbătorirea aceasta.

*Domnul Doctor H. Machelarie, Medic Șef al
Spitalului din Câmpulung Mușcel, Profesor și
Medic al Școlii Normale Carol I^{iv}.*

Distinse Maestre,
Onorată adunare,

Acum 29 de ani, am avut fericita ocaziune ca student al Facultății de Medicină din București, să asist la lecțiunea inaugurală pe care D-l Profesor Doctor Ioan Nanu (Muscel) a făcut-o în amfiteatrul Spitalului Filantropia, în prezența D-lui Decan, a unui mare număr de D-nii Profesori, ai Facultății, a Medicilor Primari ai Eforiei Spitalelor Civile și a unui imens număr de studenți mediciști.

Noul profesor consacrat la această onoare prin unanimitatea sufragiilor facultății, își consacră astfel oficial vorbind, învățământul pe care și anterior ani de-arândul îl profesase la Spitalul Filantropia, în serviciul D-sale de medic primar, pentru care trecuse un splendid dar foarte dificil concurs, despre care în nenumărate rânduri l-am auzit vorbind pe D-l Profesor Dr. Gh.

Marinescu pe când eram intern în serviciul Domniei Sale la spitalul Pantelimon.

Două mari clinicieni ai timpului au înțeles să sprijine în folosul învățământului nostru medical, fertilitatea științifică a noului consacrat și anume: clinicianul Dr. Florea Teodorescu, medic primar, efor al spitalelor civile și eminentul clinician, profesorul Dr. Buicliu, medic primar al Spitalului Brâncovenesc.

Îmi răsună și astăzi în minte, elogioasele cuvinte cu care marele clinician, profesorul Dr. Buicliu a profetizat, în sala banchetului dat la hotelul Bulevard cu această ocaziune, în prezența unui mare număr de profesori ai Facultății, a medicilor primari ai Eforiei Spitalelor și a atâtor distinși medici practicieni precum și a unui mare număr de studenți mediciniști, cât va fi de fecundă activitatea profesorală a noului consacrat.

Trecuseră ast-fel de atunci și până astăzi, trei zeci de ani; am putea zice, cu repeziciunea unui vis mareț!

Ce operă frumoasă și fecundă ne-a fost dat să vedem înfăptuindu-se în toată această lungă durată de timp pe ogorul chemat să micșoreze cât mai mult câmpul suferințelor omenеști!

Toate aceste prea frumoase fapte au un înțeles și mai adânc, amintindu-ne de adagiul care spune «*Sedan dolorem Divinum-opus est.*»

Savant, în cea mai nalta accepțiune a cuvântului, șef de școală desăvârșit, consultant incomparabil, spiritualitate subtilă, conștiință aleasa, — blândețe evangelică, — împlinite toate cu o vocațiune desăvârșită; atâtea frumoase calități cu modestie redate, văzurăm în tot acest interval de timp ast-fel scurs, în persoana scumpului nostru maestru, ce'l sărbătorim astăzi.

Ca unii care activăm în templul lui Esculap, purtăm cu noi obligațiunea comandamentelor morale ce ne sunt transmise de secole prin jurământul lui Hippocrat. Stimăm astfel ca și pe părinții noștri pe acela care ne-a învățat arta sa, măestria sa; sentiment de înaltă venerațiune, pe care l-am văzut aplicat cu profunzime însuși de Dvs. iubite maestre și de Dvs. venerați și iubiți profesori, față de maestri fiecăruia dintre Dvs. în învățământul ce'l desăvârșiți în această Facultate.

Cu acest sentiment de fiască dragoste și adânc recunoscători, vă vorbim astăzi, distinse și iubite maestre, aducându-Vă în numele elevilor Dvs. mai vârstuici, întreaga noastră recunoștiință pentru opera ce astfel ați îndeplinit și toată mândria noastră de a fi fost elevii unui așa distins maestru.

În profesiunea noastră cu așa înaltă chemare, aducem desigur, fiecare, calitățile pe care ascendenții noștri ni le-au dat: — Bogăție sau sărăcie

a imaginației, memorie mai mult sau mai puțin susținută de știință, judecată dreaptă sau falsă, ardoare sau indolență, sensibilitate sau indiferență, bunătate sau asprime, modestie sau orgoliu, desinteresare sau aviditate.

Când pedestalul sufletească se întrupează însă, numai și numai din comandamente morale ca acelea cari ne-a fost dat să vedem ca exemplu — în tot timpul și în cel mai înalt grad, în ființa și persoana Dvs., se înțelege — iubite maestre, pentru ce întreaga lume medicală a țării noastre, vă omagiază astăzi ca și în trecut.

Domnia-Voastră exemplificați în gradul cel mai înalt tot ceea ce omeneste vorbind, un magistrat a putut astfel înfăptui.

Mai mult de cât atâtă; conlucrând — alături de distinși Dvs. colegi, profesori ai facultății noastre, ați făcut să se resfrângă prestigiul medical înalt de care Vă bucurați și asupra elevilor Dvs. și astfel prin Dvs. toți, profesorii ai facultății, ați făcut ca acei cari trecând granițele țării a vizita spitalele apusene, să fie distinși acolo prin această calitate de elevi ai Dvs., — așa cum personal am fost părtaș în clinica profesorului Strasser în Viena și pederând în spitalele din Paris și în special în serviciul ilustrului profesor Sergeant, admiratorul și bunul Dvs. prieten.

Aceia ce constituie încă o caracteristică a mi-

nunatei Dvs. înfățișeri științifice, este faptul că, cu toate tendințele prezente de a mecaniza oare cum medicina, făcând să reiasă diagnosticul din frământări și cercetări multiple ale unei vieți de laborator, ați reușit ca utilizând în gradul cel mai înalt, tot ceea ce asemenea achizițiuni au putut să folosească cercetărilor Domniei Voastre în folosul bolnavului, nu ați abandonat însă pentru nimic, credința, în a afirma cu tărie puterea mare și eternă a clinicei.

Această, desigur grație fericitei împrejurări a distinsei Dvs. educațiuni medicale la școala marilor clinicieni francezi (Peter, Landauzy, Lance-reaux, Grancher Verneuil, Marfan de care cu atâta ardoare, și în totdeauna ne-ați vorbit și ne vorbiți încă.

Ca medic practician, activând în medii lipsite de posibilitatea unui utilaj prea bogat, care să înlesnească asemenea cercetări în stabilirea unui diagnostic, am apreciat în gradul cel mai înalt, faimoasele Dvs. aptitudini în această privință, să-mi fie permis a spune două fapte.

Imi reamintesc facilitatea cu care, pe când mă găseam internul Dvs. în spitalul Filantropia vă conduceați prin simplu examen clinic ce-l făceați bolnavului, apreciind în bilanțul turburărilor astfel găsite — participarea diverselor organe la boală, în așa grad, în cât examenele de laborator dacă erau truate sau incomplect cercetate, nu primeau

aprobarea Dvs. de cât dacă răspundeau constatărilor clinice și cercetările de laborator refăcute cu atențiunea necesară, prin străduința Dvs. — astfel dusă, învederau în totdeauna prioritatea clinicei și dreptatea Domniei Voastre.

Ulterior în viața mea profesională, mai recent, un caz pe care mi-l îngăduiți să-l reamintesc a făcut să se înalțe în mintea mea și mai mult superioritatea desăvârșită a abilități Dvs. clinice. Este cazul tânărului inginer care ușor febril și cu o hemoptizie ușoară își îndeplinea tratamentul preconizat de un specialist din Ardeal, care a venit în consultație la Câmpulung, recomandase ca tratament injecții intravenoase cu glukonat de calciu. La cererea familiei ați intervenit și în avizul Dvs, ați recomandat în urma examenului amănunțit făcut, suprimarea injecțiilor intravenoase, motivat de anume inquietudini ce vă revelase — cordul bolnavului. Din nefericire s'a trecut peste avizul Dvs. în acest caz și cu prima injecție intravenoasă ce s'a făcut bolnavului pacientul a sucombat, chiar în prezența medicului care săvârșea acest tratament.

Prin superioritatea cu care aptitudinile Dvs. medicale servesc cauza diagnosticărei boalelor, se poate afirma că această dexteritate o posedați în gradul unui maestru neîntrecut.

Este cazul să vorbim și despre bunul Dvs.

simț terapeutic, subiect despre care v'am auzit vorbind în totdeauna, și pe care subiect Paul Harvier l'a ridicat cu totul recent la rangul de dogmă medicală, facând din acest subiect, bunul simț terapeutic, lecțiunea sa înăugurată la Facultatea de medicină din Paris, cu ocaziunea numirii D-sale ca Profesor de terapeutică.

Iată pentru ce fapte, iubite maestre, numele Dvs. este păstrat cu cea mai vie recunoștință și în inimele elevilor Dvs. de altă dată, cari deși înaintați în vârstă sunt totuși avizi de a se adăpa încă la vastele și continuu edificatoarele Dvs. cunoștințe medicale.

Și acum, iubite maestre, fiindcă a nins pe culmi nins vă e părul și Domniei Voastre și multora din profesorii noștri cât și multora dintre elevii Dvs.

În această zi care prea mărește cu ocaziunea retragerii, activitatea Dvs. profesorală, ceea ce se desprinde din toată această înaltă adunare și splendidă sărbătoare, nu este melancolia, caracteristică în asemenea ocaziuni; ci aceea ce se degaje este tot, ardoarea ce a călăuzit întreaga Domniei Voastre activitate de totdeauna începând cu primele timpuri ale vieții profesionale când ca medic și profesor de Medicină la școala normală din Câmpulung-Muscel ați lăsat amintiri didactice despre care se vorbește și astăzi cu admi-

rațiune și apoi în învățământul suprem al Facultății noastre de medicină pentru care adevăr vorbește bronzul în care elevii Domniei Voastre v'au immortalizat.

Cu ocaziunea acestei înalte și călduroase sărbători îmi dau seama și pot înțelege și mai adânc stanța poetului ¹⁾ care în mod minunat înaripează frumusețea zilei de azi, spunând:

*Zeii cumpănind puterea
Zilelor care se scurg,
A pus arșița 'n amiază,
Și frumusețea în amurg!*

1) D. Nanu — Poezii.

*Domnul Dr. Gh. St. Constantinescu a vorbit
în numele Soc. Internilor și foștilor interni de Spitale.*

Mult iubite maestre,
Doamnelor și Domnilor,

Sărbătorirea de astăzi, ce este numai un popas
făcut din dragoste și admirație, în calea unui
drum lung, să-mi îngăduie să aduc închinarea
Asoc. Internilor și foștilor interni de spitale și
urarea să trăiți în slava liniștită și argintie la
care a-ți ajuns, caldă de inimile noastre ale tuturor.

Toată lumea medicală participă la acest mo-
ment al sărbătoririi D-voastră.

O manifestare spontană și binemeritată pentru
activitatea atât de rodnică și folositoare, pentru
devotamentul cu totul exemplar, cu care stați în
slujba omenirii.

Un apostolat îndeplinit cu simplitate, o abun-
dentă revărsare de bunătate, care pătrunde până
în sufletul celui ce suferă; fapta D-voastră
aleasă ce ilustrează medicina, este totdeauna acolo
unde este vorba de adevăr și dreptate.

Cuvântul și fapta, menite să aline suferința,
n'au întârziat niciodată, aducând mângâiere celor
ce suferă.

Generații de interni s'au alimentat din caldul entuziasm și din bunătatea cu care va înzestrat Dumnezeu, fiind pentru ei sinteza vibrantă a culturii lor. Ați creat în elevi, înțelepciunea în fața problemelor și atitudinea de demnitate în fața vieții, iubindu-i cu toată căldura unui părinte.

V'ați impus prin talent și ați dominat prin prestigiu pe care vi l-a dat caracterul și adâncimea convingerii. Sărbătorim azi, cercetătorul, înțelegătorul și tămăduitorul atâtor suferinți omenesti, sufletul încălzit de nobile idealuri, medicul de străduitoare muncă, dealungul activității sale profesionale.

Sprijinitor sincer al Asociației noastre, ne-ați prilejuit momente înalte luând parte la toate manifestările internilor.

În numele Asociației Internilor și foștilor interni de spitale, urez iubitului nostru maestru, care a făcut din medicină o artă sfântă, să-l putem sărbători încă mulți ani.

Din partea internilor cari s'au bucurat totdeauna de dragostea părintească ce le-ați arătat, din partea internilor cari vă iubesc, vă înțeleg, vă admiră și vă respectă, îngăduiți-mi iubite maestre, să vă înmân simbolul medicinei pe care o onorați și cinstiți, simbol care să vă amintească totdeauna, de cei pe cari i-ați iubit atât de mult.

*Domnul Șerban Milcoveanu a vorbit în numele
Societății Studenților în Medicină.*

Domnule Profesor,

Imi revine cinstea de a vorbi în numele Societății Studenților în Medicină, în numele elevilor D-voastră, astăzi încă studenți.

Voi căuta se evidențiez în câteva cuvinte ce însemnează în primul rând profesoratul D-voastră pentru educația noastră medicală.

O mentalitate bolnăvicioasă, care-și are origina în metodele taylorismului american, a introdus în medicina de astăzi, care înainte de a fi o știință rece este o artă vie, o specializare excesivă în dauna unității medicale o întrebuintare exagerată a instrumentajului în dauna clinicii și un materialism feroce în practica medicală.

Ei bine! tocmai în aceste momente de adevărată răspântie, de răscruce, în care se găsește medicina de astăzi, D-voastră cu un viguros spirit clar văzător și cu autoritatea unui măreț trecut de practică, ne-ați învățat sau mai bine zis a-ți

înfiltrat masiv generației noastre câteva adevăruri fundamentale.

D-voastră ne-ați învățat că cel mai bun specialist nu este tânărul, care văzând numeroasele discipline pe care i le oferă Facultatea, crede că nu se poate ști totul și că deci specializarea este cel mai bun mijloc de a-și câștiga din larg existența și atunci având sau neavând prepararea suficientă, cunoscând sau necunoscând medicina generală, se intituleaza dintr'odată specialist.

D-voastră ne-ați învățat că cel mai bun specialist este tocmai acela care cunoaște medicina sau chirurgia în ansamblul lor și care prin practică îndelungată câștigă o îndemânare deosebită pentru anumite turburări morbide constituind o specialitate.

D-voastră ne-ați învățat că medicina, atât ca știință cât mai ales ca artă, constituie o unitate, a cărei coloană vertebrală este constituită de medicul practician.

D-voastră ne-ați învățat că numărul miereu crescând al instrumentelor și aparatelor nu constituie decât elemente complementare în raport cu datele clinice. Că ele nu reprezintă nimic dacă le comparăm rezultatelor unei cercetări amănunțite și îngrijite a bolnavului făcută de către un observator răbdător și pătrunzător, care știe să interogheze bolnavul său și să întrebuințeze cu

folos ochii săi, degetele sale, urechile sale și câteva metode simple ajutătoare.

D-voastră ne-ați învățat prioritatea sănătoasă a clinicii și v'ați opus ca medicina românească, cel puțin ca învățământ, să-și părăsească calea sa naturală.

D-voastră ne-ați mai învățat, ne-ați impus prin exemplu D-voastră, o elegantă în atitudine, un respect pios pentru bolnav, o dezinteresare generoasă în practica de toate zilele a artei medicale.

D-voastră v'ați opus cu îndârjire la materializarea grosoloană, la asimilarea vulgară a medicinei cu practicele de esență pur comercială.

Ei bine, aceste adevăruri fundamentale, care constituiesc adevărate pietre unghiulare pentru personalitatea medicală a fiecăruia dintre noi, le datorăm noi, nu numai ca individualități dar chiar ca generație, în cea mai mare parte și aproape numai D-voastră, D-le Profesor.

De aceea, D-le profesor, îngăduiți-ne ca în această zi de sărbătoare să vă depunem la picioare floarea albă și curată a recunoștinței noastre neprihănite.

CUVÂNTAREA
PROFESORULUI NANU (MUSCEL)

Cuvântarea Profesorului Nanu (Miscel)

Domnule Rector,
Domnule Efor și Decan,
Iubiți Prieteni, Colegi și Elevi,
Doamnelor și Domnilor,

Sunt adânc mișcat de ideia ce au avut scumpulii mei elevi și colaboratori din ultimii ani, fii mei spirituali, de a sărbători trecerea mea la onorariatul profesoratului și spitalelor și a'mi prezenta și oferi cu această ocaziune nu numai tradiționala medalie cu chipul sărbătoritului, dar ca un prisos al dragostei lor, dăruindu-mi și un basorelief.

Acestor manifestațiuni cu ocaziunea cărora arta s'a unit cu sentimentul, pe lângă cuvântarea caldă a Agregatului Doctorul Ciocâlțeu, purtătorul de cuvânt și de dragoste al scumpilor mei asistenți și colaboratori, inițiatorii și animatorii acestei serbătoriri, am avut nespusa plăcere de a asculta cuvintele de nemărginită grațitudine și dragoste ale foștilor mei interni, prin vocea fos-

tului meu distins intern docentul Dr. Cănciulescu, eminentul medic reputat în Oltenia și în toată țara și pe acelea rostite de Președintele Societății Internilor atât de scumpă inimei mele. Prin dânsul Societatea Internilor și foștilor Interni de spitale mi-a făcut marea și plăcuta surpriză de a'mi dărui o dată cu expresiunea caldă a sentimentelor lor de filială dragoste o frumoasă statuie reprezentând pe Esculap Zeul Medicinei.

Președintele Societății Studenților în Medicină această veche Societate Studențească la care m'am gândit totdeauna, îmi aduce și dânsul prinosul gratitudinii membrilor ei.

Emoțiunea mea mă copleșește însă, când constat astăzi, că această manifestațiune de dragoste filială a elevilor mei, a găsit răsunet pe lângă Rectoratul Universității, pe lângă Academia de Medicină și Eforia Spitalelor.

Aceste distinse atențiuni ne oferă marea plăcere și onoare să avem astăzi în mijlocul nostru pe D-nul Rector al Universității, amicul, colegul și concetățeanul meu profesorul N. Gheorghiu, pe D-nul Decan și Efor prof. I. Bălăcescu și pe eminentul și bunul meu prieten profesorul Danielopol, Secretarul perpetuu al tinerei noastre Academii de Medicină din care ca ultimă distincțiune, am și eu marea onoare a face parte.

1

Profesorul Titu Vasiliu de la Facultatea de Medicină din Cluj, primul meu fost preparator al Laboratorului de la Filantropia, îmi face onoarea a reprezenta astăzi între noi acel bastion științific și național care este Facultatea de Medicină din Cluj pe care toți o iubim și către care toți trebuie să avem neîntrerupt îndreptate, privirile și gândurile noastre.

Colegul și distinsul meu amic profesorul I. Bălăcescu care reunește într'însul îndoita personalitate și autoritate de Decan și Efor, a avut extrema bunătate a primi să ne facă onoarea să prezideze sărbătorirea de astăzi.

Ca Decan Domnia Sa este aci reprezentantul Consiliului profesoral al Facultății noastre de Medicină, acel Consiliu în mijlocul căruia am trăit o întreagă viață profesorală, așa de armonioasă, așa de senină, așa de prietenoasă în cât n'o voi uita nici o dată. Ca Efor D-sa este reprezentantul acestei vechi și strălucite instituțiuni care este Eforia Spitalelor Civile și care nu trebuie să uităm că aruncă asupra noastră care o servim, un prestigiu și prin urmare un stimul de muncă care ne-ar lipsi fără dânsa.

Colegii și amicii Generalul Vicol și Generalul Raianu au binevoit și dânsii să ia parte la această sărbătorire. Reprezentanți ai acestei su-

preme și iubite instituțiuni care este Armata Română, deși sentimentul de prietenie, colegialitate și de amintiri trecute i'au adus între noi, aceasta nu ne împiedică să constatăm că prezența lor contribuie a da un lustru de mai mare solemnitate acestei întruniri care avea intențiunea să fie cu totul intimă.

Bunul și vechiul meu prieten Nae Dumitrescu îmi face marea bucurie de a nu lipsi astăzi dintre noi, aducând cu dânsul depărtate și neșterse amintiri.

Președinte al Societății Tinerimea Română fondată de câțiva elevi din cursul inferior al Liceului Matei Basarab, printre care mă găseam și eu, această societate fondată pe băncile liceului în timpul Răsboiului Independenței, trecând mai târziu la Universitate a găsit în Nae Dumitrescu un animator și conducător incomparabil care a făcut dintr'însa una din Instituțiunile noastre de Cultură Națională cele mai importante, cele mai stimulate și admirate.

Toate aceste persoane reprezentante ale lumii noastre intelectuale și universitare din preună cu colegul meu profesorul Bacalogli, care mi-a succedat în serviciul meu de la Colțea, nu s'au mulțumit numai cu marea onoare ce-mi făceau de a fi lângă noi, dar asociindu-se la corul celor

tineri, dâșii au dat semnalul cuvântărilor elogiatoare în care am simțit adânc, expresiunea sentimentelor lor de colegialitate și prietenie.

Nemulțumiți numai cu elogiile ce-mi adresau dâșii mi-au adus distincțiuni și onoruri care desigur depășesc meritele mele.

Amicul și colegul General Dr. Vicol, după impresionanta amintire a colegilor morți pentru țară în timpul Marelui Război al Intregirei Neamului, reamintire care m'a mișcat peste măsură, îmi aduce ca dar și titlul de Președinte de Onoare al Societății de Hydrologie și Climatologie Medicală al cărui Președinte activ este și pentru care lucrează cu un devotament și energie care fac admirațiunea noastră a tuturor.

Și amicul Nae Dumitrescu pe lângă cuvinte calde și amintiri scumpe, îmi oferă medalia de Aur a Societății Tinerimea Română.

Mi-ar fi peste putință să răspund cum aș dori, valului de cinstire de care am fost învăluit astăzi.

Marile elogiile ce le-am primit în această clipă de la elevi, colegi și prieteni, de-și ele depășesc cu mult calitățile modestei mele persoane, sunt sigur că dâșii le-au făcut în toată sinceritatea marelor lor prietenii.

Eu nu pot uita însă, că prietenia ca și dragostea are ochii acoperiți de o bandă care după

cum s'a spus este transparentă pentru calitățile celui iubit și opacă pentru defectele sale.

Căci în definitiv ce am fost eu în decursul lungii mele cariere?

Nimic altceva decât un credincios servitor al Eforiei Spitalelor, strălucita și vechea noastră instituțiune de asistență a suferinței umane și un tot atât de credincios servitor al Școalei.

Ambele sunt servicii la care ai putut aspira ca la un suprem ideal, dar a căror îndeplinire strictă este plină de dificultăți și responsabilități și în exercițiul cărora, făcându-ți examenul de conștiință, ori cât te-ai sili a fi la datorie, ai totdeauna neplăcerea să-ți descoperi din când în când, lipsuri și uitări.

Implinirea deplină a datoriei este ca și perfecțiunea, totdeauna dorită, nici o dată atinsă.

Cucerirea locului de Medic primar al Eforiei Spitalelor care a fost idealul tinereții mele, a fost foarte dificilă, neputând fi obținută decât la o a doua prezentare la Concurs, prima fiind urmată de insucces, după ce cât-va timp înainte fusesem refuzat și la un concurs de medici secundari.

Nu pot să nu 'mi reamintesc rolul hotărâtor ce a jucat în succesul meu, mult reputatul și regretatul mare Clinician Dr. Florea Theodorescu.

fost membru în juriile insucceselor mele anterioare și care părăsind locul său de Medic Primar al Spitalului Filantropia pentru a trece ca Efor al Spitalelor, m'a invitat printr'o telegramă să ocup locul său provizoriu până la concurs.

Profesorul de Medicină Populară și Medicul Școlii Normale Carol I-iu din Câmpulung, ce eram atunci, părăsește acest loc care îi lăsa cea mai frumoasă amintire, și devine cu această ocaziune, Medicul Primar provizoriu al Spitalului Filantropia și după câte-va luni de provizorat cucerește în urma unui concurs, locul de Medic Primar definitiv.

După 7 ani de Medic Primar al Serviciului Medical de la Spitalul Filantropia, fără să mă gândesc, profesoratul universitar fiind pentru mine o culme prea înaltă, fără să mă gândesc atât de sus, așa pe neașteptate, fiind un loc vacant, Consiliul Profesoral al Facultății de Medicină din București îmi face marea onoare de a mă desemna ca Profesor de Clinică Medicală în locul regretatului și marelui Clinician care a fost Profesorul Doctor Nicolae Kalendaru. Cu această ocaziune Serviciul meu de Medicină Internă al Eforiei a trecut la Facultatea de Medicină ca Serviciu de Clinică Medicală.

Conduita mea, activitatea mea, atât ca Medic

Primar al Eforiei cât și ca Profesor de Clinică Medicală a fost condusă și inspirată de principiile marilor Maestri, la lumina cărora fusesem instruit și crescut în Spitalele din Paris.

Elev al Marilor Clinicieni francezi de la sfârșitul veacului al 19-lea: Grancher, Lancereaux, Verneuil, Landouzy, Peter, Marfan, eu am fost crescut în cultul bolnavului și al respectului suferinței lui, în cultul sălei bolnavilor, în cultul vizitei ordonate și regulate, în cultul acelei vizite care când apare în pragul sălei, simți fiorul ce 'ți dă freamătul mișcării acelor bolnavi care se întorc spre tine cu privirile lor pline de nădejdea că le vei găsi poate leacul suferinței lor.

Și în urmă când te apropii de dâșii, când vorbești cu dâșii, când îi examinezi cu solitudine, când scurtezi drama, câte o dată tragedia ce poartă în trupul și sufletul lor, pe lângă ajutorul ce-l poate aduce diagnosticului această apropiere, ce înaltă lecție de psihologie umană capătă medicul la fie care atingere a mâinilor privirilor și sufletului lui, cu trupul, privirea și sufletul bolnavului!

Și pe lângă datoria supremă a alinării suferinței omenеști, cealaltă datorie tot atât de sfântă și plăcută în îndeplinirea ei, datoria de a instrui și cultiva în arta alinării suferinței și boalei, pe

tot acest tineret ce te înconjoară. Acest tineret care te stimulează și mulțumește în dragostea lui de a învăța dela tine tot ce știi asupra misterelelor, alinării și vindecării boalelor ce chinuesc ființa omenească.

Crescut la o ast-fel de școală, cu o astfel de educațiune și structură medicală, se poate înțelege foarte bine pentru ce eu am fost în lunga mea carieră mai mult un profesor de Practică Medicală.

De și un tradiționalist al științei noastre medicale, însemnează oare că am neglijat mijloacele științifice moderne care au dat medicinei un impuls de progres uimitor pe care toți îl admirăm?

Insemnează oare că am crezut că simptomatologia clasică era suficientă diagnosticului și că sentimentalismul, mila și consolațiunea pot vindeca singure suferința umană?

Nici de cum.

Convins de marele ajutor ce tehnicile științifice moderne aduc științei medicale, de necesitatea lor indispensabilă și că fără ele rămâi îndărăt și-ți lărgești cercul ignoranței, am făcut tot ce am putut și încă de când eram medic primar la Filantropia, grație Eforiei Spitalelor, marea ajutoare a progreselor spitalelor noastre, am obținut construirea unui mic pavilion pentru laboratoarele mele începânde.

Am putut să aleg și să rețiu pe lângă mine elevi harnici și inteligenți dintre care unii făcându-și ascensiunea, sunt astăzi profesori distinși ai Facultăților noastre de Medicină.

Trecut în urmă ca profesor la clinica I-a medicală de la Colțea după retragerea distinsului și eminentului clinician care a fost profesorul G. Stoicescu, am căutat să îmbunătățesc și să înmulțesc după cum cerea timpul și progresele mereu crescânde ale mijloacelor de investigațiune medicală, laboratoarele serviciului meu. Convins de trebuința imperioasă și imediată a Laboratorului de Radiologie am realizat crearea lui cu taleru, cerșind în dreapta și în stânga în cercul cunoștințelor mele care toate trebuie să spun au răspuns cu plăcere solicitărilor mele.

Dar cum laboratoarele cereau lucrători competenți, ajuns la Colțea am adunat pe lângă mine pe acei din elevii mei, a căror inteligență, hărnicie și înclinări le observasem și i-am trimes în cele patru colțuri ale lumii pentru a se iniția și instrui în tehnicile și disciplinele indispensabile cercetărilor medicale.

Această realizare a disciplinelor și tehnicelor științifice moderne am urmat-o pe o scară mai întinsă la Colțea, după ce mi'au sosit rând pe rând albinele mele răspândite în cele patru colțuri

ale lumii, acești neobosiți și competenți colaboratori care m'au stimulat cu focul tinereții lor, cu dorința lor de a lucra, așa că ajutându-ne reciproc am putut forma un modest stup, în care am lucrat în limitele puterilor noastre, pentru binele suferinzilor ce-i îngrijeam, studenților ce ne înconjurau și pentru cercetările ce ne sugerau contactul nostru zilnic cu bolnavii.

În cea ce privește cercetările de laborator principiul nostru a fost ea ele să fie precedate de examenul complet al bolnavilor, să plece totdeauna de la bolnav și rezultatul cercetării după cum spunea Bouchard, plecată de la bolnav, să se întoarcă iar la bolnav.

Totul prin bolnav și pentru bolnav, iată deviza ce ne-a călăuzit în tot cursul carierei noastre.

Ast-fel lucrând și grație scumpilor mei colaboratori am putut organiza aceste laboratoare în așa fel, în cât la plecarea mea, am lăsat serviciului 7 laboratorii sau ca să nu fiu prea presumțios 7 posturi de laboratoare.

Sunt sigur că colegul și amicul meu profesorul Bacaloglu care mi-a succedat și care alunecându-i arcușul pe coarda colegialității și prieteniei mi-a adresat cuvinte atât de măgulitoare, profesorul Bacaloglu zic, prin calitățile sale de clinician emerit cunoscute de toți, asociate la cu-

noștințele tehnice Anatomo-Pathologice ale profesorului de Anatomie Pathologică de altă dată, ajutat de harnicii săi colaboratori, va face desigur să se realizeze în clinica sa, progrese din ce în ce mai mari pentru marele folos al bolnavilor, și al Facultății noastre de medicină.

Și acum înainte de a sfârși, în toiul emoțiunii mele recunoscătoare, *Mulțumesc lui Dumnezeu că m'a învrednicit să apuc ziua de astăzi*, mulțumesc din adâncul sufletului meu tuturor înalților demnitari, maștri, colegi, elevi și prieteni care au onorat cu gândul sau cu prezența lor, sărbătorirea mea de astăzi, împresurându-mă de atâta bună voitoare atențiune, de atâta caldă prietenie și grațitudine în cât amintirea acestei zile, nu va dispărea de cât o dată cu suflul meu.

Încă o dată vă mulțumesc tuturor din tot sufletul, din toată inima mea.

SCRISORILE

Domnule Președinte,

Din cauza boalei soției mele, neputând participa la meritata sărbătorire de astăzi, sunt cu tot sufletul Domnule Președinte, alături de Dv., pentru a exprima D-lui Profesor Nanu Muscel, atât în numele Eforiei cât și al meu personal, toată recunoștința ce-i purtăm pentru devotata și luminata muncă depusă, ce a ilustrat atât știința medicală română cât și Eforia, care, cu un vădit regret, l'a văzut plecând din mijlocul ei.

Distinsa personalitate a D-lui Profesor Nanu Muscel, nu va fi uitată de noi și ca semn de dragoste, Eforia, spre a-i arăta recunoștința sa, a dat numele D-lui Profesor Nanu Muscel, unui salon din clinica, pe care a ilustrat-o timp de câteva decenii.

Urez din inimă D-lui Profesor Nanu Muscel mulți ani și deplină sănătate.

Efor, *I. Ghika*

București 22-II-936

Scumpe Maestre,

Pentru toți cei cari au avut plăcerea de a vă cunoaște, plecarea D-voastră din învățământ este o cauză de mâhnire și o mare pierdere.

Fiind reținut în provincie și neputând, cu mare părere de rău, a asista la sărbătorirea D-voastră, vă rog să primiți aci asigurarea sentimentelor mele de admirație și de recunoștință pe cari le-am resimțit întotdeauna față de D-voastră, trimițându-vă, cu această ocazie, cele mai călduroase urări.

Al vostru devotat,

Efor A. Cantacuzino

EFORIA SPITALELOR CIVILE

CABINETUL DIRECTORULUI GENERAL

Iubite Doctore Lazeanu,

Imprejurări cu totul neprevăzute, mă împiedică de a fi astăzi în mijlocul vostru pentru sărbătorirea mult stimatului nostru Prof. Dr. I. Nanu-Muscel.

Sunt însă cu tot sufletul lângă voi și te rog să reamintești, încă odată, Profesorului toată admirația ce am pentru dragostea, priceperea și devotamentul ce a pus atâția ani în serviciul Eforiei și al științei românești exprimând totodată și recunoștința mea de a fi conlucrat cu dânsul.

Al. Băbeanu

23. Februarie 1936
București

Scumpe Amice,

Neputându-te sărbători eri, nefiind din breasla doctorilor, în amintirea unei vechi prietenii, din vremea tinereței noastre care a ținut până la bătrânețe, îți trimet urările mele cele mai vii și afectuoase pentru încă mulți ani fericiți și cu sănătate.

Ai fost întotdeauna atât de devotat fraților mei și mie, încât profit de acest prilej să-ți exprim recunoștința mea și asigurarea simțămintelor mele de afecțiune și devotament.

C. I. Brătianu

București în 24 Februarie 1936.

ADUNAREA DEPUTAȚILOR
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Stimate Domnule Profesor,

Am regretat mult că, din cauza adunării generale de la Ateneul Român — unde eram obligat să mă duc — mi-a fost cu neputință să iau parte la sărbătorirea atât de meritată, pe care v'a închinat-o foștii D-voastră elevi.

Admirator al unei activități atât de rodnice pe care ați avut-o ca profesor, care ați format atâtea elevi, și ca practician, care ați alinat atâtea suferințe, dați-mi voe — pe această cale — să mă asociez din toată inima la sărbătorirea de ieri.

Primiți, vă rog, încredințarea nemărginitei mele stime și a profunde mele afecțiuni.

N. M. Săveanu

24/2/936

23 Feb. 936

Mult stimate Domnule Profesor,

Permiteți și fostului D-v mărunț elev de altădată, să se asocieze la sărbătoarea ce vi se face astăzi.

Și din adâncul inimii mele unde zac simțăminte vechi de iubire și recunoștință pentru profesorul și medicul meu de acum 38 de ani, să strig: Să trăiți încă mulți ani, sănătos, viguros, util Țării și Științei.

I. Mihalache

GR. I. TRANCU-IAȘI
A V O C A T

București 23 Feb. 936

Iubite Domn Profesor,

Reținut la Adunarea Generală a Ateneului Român n'am putut să fiu printre cei ce v'au sărbătorit. Gândul meu era însă printre ei.

Pe această cale vă exprim omagii de admirație și de recunoștință.

Vă doresc ani mulți pentru a Vă bucura de rodul muncii D-tră pusă în slujba științei și umanității.

Al D-tră,

Trancu

OBSERVATORUL ASTRONOMIC
CABINETUL DIRECTORULUI

Duminecă

Scumpe Doctore și vechiu prieten,

Am citit în ziare sărbătorirea D-tale de astăzi.

Mă asociez din toată inima la manifestările de omagiu și de iubire ale prietenilor și elevilor D-tale.

Să trăești încă mulți ani!

Al D-tale, cu cordiale sentimente,

N. Coculescu

23 Februarie 1936

Iubite Nanu,

Am primit invitațiunea comitetului care vroește să sărbătorească retragerea ta din învățământ.

Fiind bolnav în pat regret din suflet că nu pot asista, cum ați fi dorit, la această demnă și frumoasă sărbătoare. După un timp atât de lung de activitate profesională, unde te-ai ridicat până la cele mai înalte culmi, invidiat de unii, stimat și admirat de cei mai mulți, ai putut să-ți închini profesia cu demnitate, cinstit și respectat de toți elevi și prieteni care te-au apropiat.

Poți fi mulțumit că ai putut să 'ți închei cariera în modul acesta.

Incă odată te rog să mă crezi cu toată afecțiunea și sinceritatea printre cei ce te înconjoară la această sărbătoare și îți urez sănătate și să trăești mulți ani.

Cu toată afecțiunea vechiu prieten,

Dr. Bardescu

CLUJ

24/2/1936

Prea stimate și iubite Domnule Profesor,

Intorcându-mă de la Craiova, am primit invitația comitetului de organizare a sărbătoririi Domniei Voastre. Târziu, foarte târziu, ca să pot participa. Am fost nenorocit! Asta-i adevăratul cuvânt.

Căci trăește puternic în mine imaginea nu numai

a celui mai mare profesor pe care l-am avut, dar a celui mai bun și mai iubit.

Cuvintele acestei scrisori sunt banale.

Emoțiunea vatămă distincțiunei. Dar vă asigur că în această clipă, în care vă scriu și care cumpănește tot trecutul meu, mă simt cuprins de o emoție copilărească. Vă rog să credeți că nu vă pot uita și că peste recunoștința mea se afirmă tot mai mult sentimentul de respectuasă dar foarte intensă iubire.

Vă rog să transmiteți Doamnei, omagiile mele, iar Dumneavoastră să primiți cu această ocazie, urările mele de viață lungă.

Al Domniei voastre elev recunoscător,

Profesor Dr. *Victor Papilian*

Doctorul I. N. DONA

Medic șef al spitalelor Eforiei

DOCENT DE CLINICĂ MEDICALĂ LA

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN BUCUREȘTI

Director Medical al Băilor Tekir-Ghiol

Cu multă părere de rău neputând participa la așa de meritatul omagiu închinat celui mai iubit și distins profesor al facultății noastre, aduc prin aceasta savantului și bunului medic Nanu-Muscel, prinosul unei vechi și statornice admirațiuni.

Dr. I. N. Dona

22 Februarie 1936.

București 24 Februarie 1936.

Mult stimate Domnule Profesor,

Regretând foarte mult, că nu am putut asista eri la Sărbătorirea Dvs. dela Spitalul Colțea, de împrejurări independente de voința mea — cari Dvs. vă sunt cunoscute, — vă rugăm în mod deosebit atât soția mea cât și eu, să primiți din parte-ne, cele mai bune urări de sănătate întru mulți ani, pentru ca suferinzii să poată beneficia de știința Dvs. și de folosoarele Dvs. sfaturi, pe cari întotdeauna cu multă bună-voință le dați.

În acelaș timp vă rugăm, a primi mulțumirile noastre recunoscătoare, pentru amabilitatea ce o aveți, pentru îngrijirea sănătății noastre, ori de câte ori suntem nevoiți a apela, la Dvs., pentru a vă consulta.

În Dvs. am admirat întotdeauna ca Profesor, pe adevăratul clinician al Școalei franceze, care pune bază pe ceia ce practica ia dovedit că este adevărul, ajutat în parte și de cercetările de Laborator, spre deosebire de alte Școli, unde totul se bazează mai mult pe cercetările de Laborator.

Ca Medic, am admirat la Dvs. modul conștiincios cum examinați bolnavul, diagnosticul precis pe care îl puneți și toată bunățatea sufletească, pe care o puneți în prescrierea tratamentului și sfaturile ce i le dați, cum să-și îngrijească de sănătate.

Dorindu-vă sănătate îndelungată, vă rog a primi omagiile mele respectuoase.

Al Dvs. cu tot. Devotamentul.

Dr. Gherasim A. Davidescu

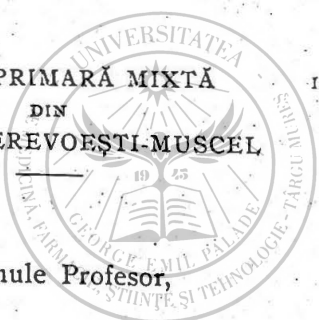
București

Luăm parte cu tot sufletul la sărbătorirea marelui om de știință Prof. Nanu Muscel și îi urăm viață lungă fericită și bogată de încă multe frumoase umanitare realizări.

Marie Filotty

Doctor Ioan Cantacuzino

ȘCOALA PRIMARĂ MIXTĂ 1936 Februarie 22
DIN
COMUNA BEREVOEȘTI-MUSCEL

Domnule Profesor,

Școala primară din comuna Berevoești, al cărei Comitet are cinstea d'a vă avea președintele său de onoare, este alături de somitățile medicale la sărbătoarea D-voastră, gloria științei românești și fala Jud. Mușcel.

Director, *I. Cristescu*
Inv. *Gh. Nicolescu*

Cu cea mai profundă admirație pentru lungul și greul drum parcurs; de atâtea ori plin de spini.

Și dorința să puteți sărbători centenarul acestei atât de strălucite cariere.

O sinceră admiratoare și veche prietenă.

Zoe Bolintineanu

24 Feb. 1936

DOTT. BENEDETTO DE LUCA

Ad multos annos!

Visarion 2

Iubite Nanule,

La sărbătorirea ta «sărbătoarea Meritului» am luat parte sufletește și te rog să primești urări sincere prietenești de viață îndelungată și voe bună, împreună cu vrednica ta tovarășă de viață.

N. Rădulescu Niger

1936, Februarie

Iubite Nanu

În cadrul select al profesioniștilor, cari te-au sărbătorit eri, nu mi-am putut atribui calitatea care să justifice participarea mea efectivă, la solemnitatea omagială datorită colegului și învățătorului.

Când am cetit în ziare proiectul acestei sărbătoriri, un îndemn sufletesc mă îndreaptă către locul unde urma să se desfășoare reconfortanta manifestație; am ascultat'o eri, cu grija unei absolute discreții, într'un ungher scutit de orice privire, dar nu fără reală emoție.

M'am rezervat la aceste rânduri, prin cari se pot exterioriza, sentimentul care mă stăpânește în timpul vechii noastre prietenii.

Deslușesc în negura timpului, trecut peste noi, amintirile tinereții noastre, care se purta cu entuziasmul vârstei și cu curățenia de suflet veșnic reînnoită de atunci și până astăzi, între 2 rue Pascal și 43 rue des Écoles.....

De atunci te-am regăsit, în toate împrejurările, firea aleasă, în care știința pusă cu atâta generozitate în ajutoarea suferințelor, se asociază atât de mișcător armonios, cu însușirile alese ale unui suflet de elită.

Primește, în consecință, iubite Nanu, rostirea poate prea palidă în expresivitatea ei, dar conturată de sinceritatea gândirei, care motorizează în aceste clipe

de duioșie, resortul intim al făpturei mele morale. Ea depășește, te asigur, cadrul convențional, al unei manifestații ocazionale, prin trăinicia ei.

În respectul și dragostea celor ce te-am cunoscut și mulțumirea de-a te fi apropiat, vei afla compensația unor amărăciuni cari umbresc viața celor buni, dar și satisfacția de-a simți toată căldura afecțiunii și gratitudinii unanime.

Și sub povara unor covârșitoare impresii, încheiu iubite Nanu, urându-ți sănătate și viață în liniște sufletească.

Rog pe Doamna Nanu Muscel să-mi permită ca să folosesc acest prilej, pentru a-i prezenta omagiile, mele respectuoase.

Cu o cordială strângere de mână.

P. G. Cantili

25.II.936
București

Mult iubite

și prea stimate Domnule Profesor,

Ați fost sărbătorit de elevi și de colegi într-o atmosferă înălțătoare de înseninare cu prilejul onorariatului Dvs. fericit.

S'au spus cuvinte cari, fără să le fi auzit cu urechea mea, le-am auzit cu inima mea și cu fie care cuvânt care era o ființă vie, inima mea a vibrat de bucurie.

Gândeam, în vreme ce atenția elitei medicale era

îndreptată asupra Dvs. iată *un om* care n'a ținut zadarnic umbră pământului ca un spin ci ca un pom de roade binecuvântate. Mulți, foarte mulți vă asigur, s'au odihnit sub ramurile pomului Dv. medical și au cules, cu mâna lor, roade potolitoare pentru cunoștința lor, pentru profesiunea lor.

Dar cei cari vor fi binecuvântat pomul acesta care «de 12 ori pe an rodește», ca în Ierusalimul cel de sus, aceia sunt mai ales cei cari v'au *sărbătorit* în sufletul lor. Sunt cei cari au fost vr'odată sub cercetarea Dvs. Sunt cei de cari ați avut milă. Sunt cei peste cari, prin Dvs., s'a aplecat «mâna cea bună a lui Dumnezeu», vindecându-i. Sunt cei ce s'au mângâiat sub bunătatea fără asemănare a Dvs. Sunt cei ce «s'au ridicat în capul oaselor» ca ologul din Evanghelie sub blândețea fermecătoare a cercetării Dvs. Pentru că *toți* n'au avut *duhovnic* al suferinții lor. N'au simțit împărtășind suferința lor. Au simțit cultul Dv. pentru suferință *și suferind*. Bine a remarcat un vorbitor că ați fost împlinitor de «artă sfântă» în acest ministeriat în care Dumnezeu v'a încărcat de daruri.

Dar din tot ce mi-a mers mai la inimă a fost vorbirea Dvs. care *pentru toate ați mulțumit lui Dumnezeu*: doctorul doctorilor!

Am lăcrămat pentru această recunoștință care lipsește mai totdeauna oamenilor de știință. Și mi-am adus aminte de ceasurile sfinte pe care mi-ați îngăduit să le petrecem în ultimii ani la picioarele marelui Dumnezeu!

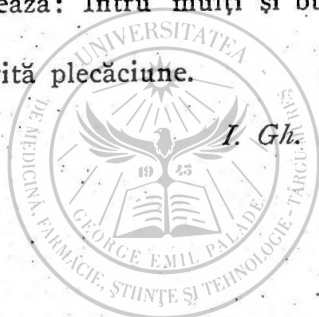
Ca unul care v'am cunoscut în acest ministeriat, ajutându-mă de multe ori prin bună-voință de a

cerceta duhovnicește atâția din cei trimeși de mine; ajutându-mă pe mine însumi în cercetarea asiduă a suferinții mele și mai ales pe copila mea pe care ați cercetat-o *ca pe copila Dvs.* însăși și pentru care în ceasul acesta vă mulțumesc;

Vă ofer o inimă de frate mic în care veți avea locul cel mai curat, unde va arde neîncetat candela rugăciunii mele pentru Dvs. și pentru doamna prea iubită a vieții Dvs. și pentru căsuța Dvs. pentru care neconținut mă rog.

La sărbătorirea sublimă, o inimă creștină vibrează pentru inima Dvs. în care sălășluște din plin Domnul și vă urează: Intru mulți și buni ani în Domnul.

Al Dvs. cu smerită plecăciune.

I. Gh. Oprișan

Mult iubite și stimate
Domnule Dr. Nanu Muscel,

Am luat cunoștință din «Universul» că poimăine 23 corent aveți o serbare relativ la eșirea D-v. la pensie.

Cu această ocazie noi Berevoeștenii nu putem a rămâne indiferenți: Căminul nostru cultural poartă numele distins al D-voastră. Ale tale dintru ale tale cântă mama noastră biserică. Așa a trăit neamul nostru sute și mii de ani prin biserică până la zioa

cea mare și sfântă, zioa desrobiri și uniri tuturor fraților. Zice Niger poetu să trăesc până atunci când «din Nistru până la Tisa, vor fi numai dragi-mi prunci». Ei bine am tăiat nodul gordian am luat Ardealul, însă nu sunt toți dragi prunci mai sunt și diavoli, păștia să-i aducem la cunoștința adevărului. Una sută cinci zeci de ani a stat Dacia sub Romani și am făcut: «Dacia Felix». Noi am luat de aproape 20 ani Ardealul și cu celelalte ce am făcut? Pentru unificarea sufletească prea puțin. Domniele-voastre care în momentele cele mai decesive ați lucrat în România Mică pentru România Mare. Dumneavoastră care ați fost o podoabă a învățământului cum și a medicinei și eșiți la pensie la jumătatea drumului rugăm din adâncul inimei pe bunul Dumnezeu pe Maica Domnului și toate zilele mari să mai prelungească viața D-rului Nanu Muscel. Ca dascăl bătrân în numele Berevoeștenilor, Muscelenilor și Câmpulungenilor, urăm aceuia ce a fost o podoabă a noastră a tuturor să fie și de azi înainte flacăra nestinsă a românismului spre fericirea neamului. Să trăiți cu întreaga familie.

Cu cel mai profund respect.

C. Diaconescu

Învățător pensionar. Berevoești Muscel

1936 Febr. 21

Mult stimată Domnule Profesor,

Cu ocazia trecerii D-stră la onorariat, moment însemnat din viața D-tră, și eu, ca și toți acei a căror viață ați salvat-o dela peire, cu sufletul plin de recunoștință îmi înalț gândul către Dumnezeu și-l rog să vă țină sănătos mulți ani, răsplătind o viață de muncă și de fapte de până acum, prin dăruirea unei vieți de mulțumire și de fericire de aici înainte. Să trăiți mulți și fericiți ani!!

Theodor Vișinescu
Pedagog la orf. «Dr. Zigura»

Călărași

Cu ocazia sărbătoririi D-voastră vă prezentăm omagiile noastre însoțite de urări de sănătate.

Familia *Profesor Diacon Dobrescu*

Buc. 24/II/1936

Stimate Domnule Profesor,

Cu ocazia sărbătoririi D-voastră, dați-mi voe să vă exprim toată admirația și devotamentul ce v-a păstrat până la sfârșitul vieții sale, fostul D-voastră elev, bunul și neuitatul meu soț.

Eu, la rândul meu, vă doresc mulți ani cu sănătate deplină, alături de tovarășa vieții D-voastră.

Fanchette J. Friedman-Câmpina

Una din pacientele, care vă datorează viața, vă trimite urările cele mai bune de fericire.

Nușa Friedman-Câmpina

TELEGRAMELE

FACULTATEA DE MEDICINĂ
DIN IAȘI

Profesorului Bălăcescu
Președintele sărbătoririi Prof. Nanu Muscel

Consiliul Facultății de Medicină din Iași ce numără elevi de ai Profesorului Nanu Muscel se asociază la sărbătorirea marelui clinician care a știut a crea școală strălucită prin cunoștințele și prin nobilul său suflet, rugându-vă să-i adresați caldul omagiu și adâncă venerație a tuturor profesorilor acestei Facultăți.

Decan, Doctor S. Grațoschi

CLINICA MEDICALĂ
CLUJ

În numele nostru și a întregului personal științific al Clinicei Medicale din Cluj, primiți ilustre maestre de odată cu omagiile noastre, mărturisirea sinceră și caldă a admirației, iubirii și recunoștinței ce vă păstrăm, considerându-ne elevi ai Domniei-Voastre care cu o iubire părintească ne-ați introdus în spiritul Clinicei Române.

Participăm la sărbătorirea activității prodigioase, dorindu-vă să vă ție Bunul Dumnezeu întru mulți ani, pentru mândria științei medicale și pentru binele neamului românesc.

Devotați elevi.

Profesorii Hațeganu și Goia

SOCIETATEA ȘTIINȚELOR MEDICALE
BRAȘOV

Societatea Științelor Medicale din Brașov în ședința de azi a omagiat personalitatea științifică a marelui maestru Nanu Muscel și strălucirea la care a înălțat clinica românească.

Salută respectuos pe maestru cu prilejul retragerii din învățământ și îi urează sănătate și mulți ani.

Președinte, Doctor Ariton

ȘCOALA NORMALĂ CAROL I
CAMPULUNG

Profesorii și Elevii Școlii Normale Carol I din Câmpulung, vă doresc încă mulți ani pentru a cinsti mai departe și știința și numele neamului românesc.

Director G. Mitu

Decan Profesor Bălăcescu

Regretând că nu pot lua parte la Solemnitatea de mâine vă rog să binevoiți a exprima sărbătoritului cele mai călduroase urări de sănătate și viață lungă.

Profesor Rainer

CLUJ

Regretând că nu pot lua parte direct vă rog să primiți cu ocaziunea sărbătoririi D-voastră omagii de respect, dragoste și recunoștință. Să trăiți îndelung iubite maestre în plină sănătate și înconjurat de iubirea și respectul evlavios al elevilor și suferinzilor. Devotatul D-voastră elev.

Profesor, Doctor Negru

CLUJ

Mă alătur cu totul la sărbătorirea maestrului neîntrecut și clinicianului erudit care decenii de a rîndul a ilustrat știința medicală românească rugând să binevoiască respectuoase omagii de înaltă stimă și venerație.

Profesor Dr. Țeposu

IAȘI

Vă rog să primiți respectul meu și urarea de viață îndelungă și fericită.

Profesor Gr. T. Popa

SINAIA

Impiedicat de a lua parte la sărbătorirea D-voastre sunt cu tot sufletul printre cei prezenți urându-vă multe zile fericite.

Doctor Moisescu

PIATRA NEAMȚ

Domnului Profesor Doctor Nanu Muscel care într-o viață de om a știut să întrupeze știința adâncă a profesorului neostenit, cu profunda conștiință morală a medicului de nesfârșită încredere îi aduc astăzi cu prilejul sărbătoririi sale omagii și urări de ani mulți cu o deplină sănătate

Panaite Criveț
Profesor, Piatra Neamț, Senator

SUBSCRIITORII LA MEDALIA COMEMORATIVĂ

ANGELESCU C. PROF.
ANGELESCU H. DR.
ANGELESCU M. M-ME
ASLAN A. DR.
ALEXANDRESCU DR.
ALEXANDRESCU DERSCA DR.
ASOCIAȚIA MEDICILOR DIN

ROMÂNIA

BAZACLIU DR.
BANCIU A. DR.
BAGDASAR DR.
BĂIATU DR.
BABEȘ S. DR.
BRANCOVICI M. DR.
BIRMAN BERA DR.
BLUMENTHAL M. DR.
BACALOGLU C. PROF.
BUTU ALEXIANU DR.
BAZGAN DR.
BĂLCU DR.
BĂLĂOESCU I. DR.
BARONI PROF.
BURGHELE DR.
BOIVIN PROF.
BRUCNER DR.
BĂRDICEF DR. D-RA
BELGIUGĂTEANU L. DR.
BRĂȚIANU S. DR.
BOGDAN DR.
CRĂINICEANU DR.
COMȘA DR.

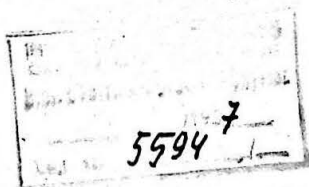
CLAUDIAN I. DR.
CIUCULESCU-ANDIZIO M. DR.
CONSTANTINESCU PROF. MED. VET.
CONSTANTINESCU I. DR.
CONSTANTINESCU C. G-RAL MED.
CRIVĂȚ VICTOR DR.
CONSTANTINESCU CORNELIU DR.
CONSTANTINESCU C. PROF.
CANTACUZINO I. DR.
CAPITOLIN DR.
COSMULESCU DR.
CALAI.B DR.
CONDREA P. DR.
COMBIESCU DR.
CÂNCULESCU M. DR.
CIUCĂ M. PROF.
CIUCĂ A. PROF.
COCIAȘU DR.
CLINICA DE PSIHIATRIE
CAFÉ L. DR.
CORNĂȚEANU D. DR.
CRĂCIUN E. PROF.
CLIMESCU ELISA DR.
CIOCĂLTEAU V. DR.
CRĂCIUNEANU DR.
DUMITRESCU I. DR.
DUMITRESCU J. DR.
DIMITRIU STELLA DR.
DUMITRIU C. DR.
DANIEL I. DR.
DRĂGĂNESCU STATE DR.

DUMITRESCU NISTOR DR.
DANIEL C. PROF.
DOBROVICI PROF.
DINISCHIU DR.
DANIELOPOL D. PROF.
DUMITRESCU DR.
DUMITRESCU-MANTE DR.
DINU I. DR.
EFTIMESCU DR.
FOCȘA P. DR.
FLORIAN I. DR.
FĂGĂRĂȘANU I. DR.
FUNDĂȚIILE REGALE
GHEORGHIU N. PROF.
GANE TITU PROF.
GOIA I. PROF.
GRUIA IONESCU DR.
GATOSCHI GH. DR.
GEORGESCU N. DR.
GEORGESCU I. DR.
GOLDENBEEG-BAYLER DR.
GOTTFRIED M. DR.
GRĂDIȘTEANU DR.
GROSSMAN J. DR.
GEORGESCU MARIA DR.
GUILAMILA DR.
GHÎTESCU C. DR.
GEORGESCU P. DR.
GEROTA D. PROF.
HAȚIEGANU I. PROF.
HORTOLOMEI N. PROF.
HAGI PARASCHIV DR.
HAGIESCU DR.
IONESCU SISEȘTI DR.
IONESCU MIHĂIEȘTI C. PROF.
ISTRATI G. DR.
ILIESCU MIRCEA DR.
IONESCU DIMITRIE DR.
IONESCU-BUCURESCU C. D-NA

IONESCU BRĂILA GH.
IACOBOVICI J. PROF.
IAGNOV S. DR.
JITIANU V. DR.
JOVIN I. DR.
JIANU AMZA PROF.
KREINDLER DR.
LĂZĂRESCU D. DR.
LAZEANU E. DR.
LALU S. PROF.
LEUCUȚĂ DR.
LEONTE C. DR.
LEIBOVICI Z. DR.
LUPU N. PROF.
LITARCEK GH. DR.
MANOLESCU D. PROF.
MARINESCU G. PROF.
MAMULEA DR.
MANU DR.
MEȚIANU PROF.
MĂNESCU-CĂLĂRAȘI DR.
MARINOVICI M. DR.
MAVRIANOPOL C. DR.
MOISESCU T. DR.
MARINESCU GHÎȚĂ DR.
MACHELARIE DR.
MOȘ ANDREI G.
MOSCU C. DR.
MAGHERU ALICE DR.
MOȘ ANDREI MIHAIL DI.
MANICATIDE PROF.
MIRONESCU T. DR.
MILCU ST.-M. DR.
MARIAN DR.
NICOLAU I. PROF.
NASTA T. DR.
NICULESCU GH. DR.
NEGULESCU D. DR.
NOICA D.

NICULESCU EUGENIA DR.
NEGOESCU G-RAL MEDIC
NICULESCU P. PROF.
NICOLAU S. PROF.
NICULESCU I. DR.
NEGRUȚI DR.
NANU CONSTANTIN DR.
NANU D-TRU
PROCA G. PROF.
PROCA G. DR.
PARASCHIV DR.
PETROIANU DR.
PAȘCANU O. DR.
PAVEL I. DR.
PĂUNESCU FILIP DR.
POENARU-CĂPLESCU DR.
PAULIAN D. DR.
PENCHAS
POPPER M. DR.
PREDESCU DR.
POPESCU ȘTEFAN DR.
PETRESCU-ZAHARIA DR.
PĂUNESCU-PODEANU DR.
POPOVICI S. DR.
PAVELESCU P. DR.
PETRESCU Z. G. DR.
RAIANU G-RAL MEDIC
RADOVICI DR.
RÂMNICIANU
RUDEANU DR.
RIEGLER PROF. MED. VET.
RUNCAN V. DR.
RAIMAN PAMFILIE D-RA
SOCIETATEA DE HIDROLOGIE
SOCIETATEA STUDENȚILOR ÎN
MEDICINĂ
ȘCOALA NORMALĂ, CÂMPU LUNG
STOENESCU P. DR.

STAICOVICI ION.
SABA ȘTEFĂNESCU DR.
STOICHIȚĂ N. DR.
SEVEREANU DR.
SARAGEA DR.
STROE DR.
STOIA DR.
SCHAIN A. DR.
SLAVU PROF. MED. VET.
SIMICI D. DR.
STOICESCU S. DR.
SĂRĂȚEANU F. DR.
SĂVESCU D. DR.
ȘOIMARU A. DR.
SĂVULESCU D. DR.
SAGER O. DR.
TOROSIAN DR. D-NA
THEODORESCU ST. DR.
TĂTĂBANU DR.
THEODORESCU B. DR.
TOPA DR.
TOMFSCU P. PROF.
ȚETU I. DR.
TÂNĂȘESCU D-NA
UDRISKY PROF. MED. VET.
VLĂDESCU PROF. MED. VET.
VECHIU PROF. MED. VET.
VASILESCU C. DR.
VASILESCU MIRCEA DR.
VASILIU TITU PROF.
VOICULESCU TOMA DR.
VASILESCU-POPESCU DR.
VASILIU DR.
WEBER TEODOR DR.
WOLFF EUGEN
ZOTTA GH. PROF.
ZAHARESCU-KARAMAN N. PROF.

5.7

